БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 82 (7082)
АПРЕЛИИН 7
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Эртын борнойлго эмхитэйгээр үнгэргэе

...нэ жэлдэ манай республикын те... ...рн дээрэ саһан ехээр ороһон ...аа. Мүнөөшье апрелиин 4-һөө ...эд зарим аймагуудта саһан ... Эдэ бүхы шииг нойтые газарай ...ьһэндэ тогтоохо гээшэ айхабтар ...ала байна.

...ин дулаан боложо саһан хайла... хахалагдаһан газарай саһан түб... түрүүн хайлаа. Мүнөө респуб...н олон аймагуудай колхозууд ...н МТС-үүд хабарай полевой хү...эри эхилбэ.

...ар ба намарай парай, мүн хаха...аһан шэнэ газарай хүрьһэндэхи ...г нойтые бариха шухала хэм... хадаа эртын борнойлго болоно. ...анай газар дээрэ шадаал һаа ехэ ...г нойто барихада ургамалда ехэл ...байдаг гэжэ хүдөө ажахын нау...ргана, түрүүшүүлэй дүй дуршэл ...улна. Дүршэл ехэтэй таряашад ...нь алдангүй газарай хүрьһэнэй ...г нойтые баридаг байна. Жэ...нь, Түнхэнэй аймагай XVIII ...съездын нэрэмжэтэ колхозой ...анажалай бригадын бригадир ...р Шараев пар ба намарай парта ...н борнойлго хэхэ хэрэгтэ тус... анхарал хандуулдаг юм. Энэ ...оздо эртын борнойлго саг соогоо ...дэг байна. Иимэ борнойлго хээ... газарай хүрьһэн түргэнөөр ха...г гэжэ эндэхи колхознигууд дүй ...эл дээрэһээ ойлгоо. Нүхэр Ша...ай хүтэлбэрилдэг бригадынхид ...н борнойлгые саг болзортонь, ...р һайнтайгаар хэдэг байһанай, ...бэл хабартаа полинууд дээрээ ...техническэ хэмжээ-ябуулгануу... һайнаар хэдэг байһанай ашаар ...жэ ехэ талмайнууд дээрэһээ 14 ... центнер, зарим участогуудһаа ...аран центнер орооһото культура...ай ургаса хуряадаг байна.

...тын борнойлгые саг соонь хэхэ ...э тон шухала. Колхозууд, МТС-... болон совхозууд энэ хүдэлмэриин ...нь алдангүйгөөр хэдыхэн хоног ...ар ба намарайнгаа пар бор...жо ёһотой. Юуб гэхэдэ, нэгэшье ... алдаа хада газарай хүрьһэнэй ...г нойтон ехээр һалаха байна. Энэ ...мэрые ашатай туһатайгаар үн...хын тулада колхозуудай тарян...ай бригадануудай бригадир... агрономууд энэ үедэ газарай ...ые хододоо хаража шалгажа ...ад, борнойлхоор болоходонь ... борной гү, али тракторна бор...дары полидо гаргаха ёһотой. ...а, участок бүхэнэй газарай хүрь... адли бэшэ байдаг хадань бүхы ...н эбэржэ борнойлхоор болохые ...жэ байнгүй, түүбэрилэн бор...о хэрэгтэй. Зэдын аймагай Мо...ой нэрэмжэтэ колхозой тарая... полинуудайнгаа саһанай хайла...хилхэһээ хойшо хаража, шал... байгаад, түүбэрилэн борнойлго ... байна.

...ын борнойлго хаа хаанагүй нэ...зорто хэжэ дүүргэгдэхэ ёһотой ...хэлэхын аргагүй гээшэ. Тиимэ ...нь партиин айкомууд, аймгүй...муд колхозуудтаа захиралта ... байха бэшэ, харин бодото ... хаража үзөөд, энэ хүдэлмэ... саг соонь хүүлхэ, шадабари...ар хүтэлбэрилхэ ёһотой. Теэд, ...газарта тиигэнэгүй. Яруунын аймагай баруун тала газарайнь саһан хайлаһаар хэды хоноо. Теэд, Эгэтын МТС-эй, мүн колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэд, тэдэнэй агрономууд апрелиин 5 болотор хахалагдаһан газарайнгаа хүрьһэ шалгажашье үзөөдүй, һайрамайшье уһа тогтоогүй байгаа. Мүн Сэлэнгын, Селендумын МТС-үүдэй харьяата колхозуудта хахалагдаһан газарай хүрьһэ шалгажа хаража үзэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй, полинуудай энэ тэрэ участогые түүжэ бэшэ, харин нэлэнхы ехэ участок борнойлхо гээд лэ хүлеэгээд һууна. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэй. Газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха хүдэлмэри тоодоггүй хүнүүд тарияанай ургасада ехэ хохидол ушаруулна гээшэ.

Газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха гээшэ ургамалда айхабтар ехэ удхашанартай байдаг хадань энэ ажалые түхэреэн жэл соо хэхэ хэрэгтэй гэжэ колхозой эрдэмтэ Т. С. Мальцев заадаг байна. Эртын борнойлгые саг соонь хээд, Т. С. Мальцев саашадаашье бороогой ороһоной һүүлээр лэ параа борнойлжо, шиигыень тогтоожо абадаг заншалтай.

Колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд, тэдэнэй мэргэжэлтэд, пар ба намарай пар, мүн нёдондо хахалагдаһан шэнэ газар борнойлжо, шииг нойто барихын тулада зохихо хэмжээ абаха, энэ хүдэлмэридэ тракторна агрегадуудые, морин борнойнуудые бултыень гаргаха ёһотой.

Полевой хүдэлмэри мүнөө үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ байна. Колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд таүдэртэ бүри үргэдэжэ байна. Колхорилгада бэлэдхэлэй дутагдалнуудые дары усадхаха, трактор машинануудаа дахин дахин шалгажа үзэхэ, полевой стануудые таарамжатай зохидсор түхеэрхэ, мүн бусад юумэнүүдээ бултыень бэлэдхэхэ ёһотой. Тракторна бригадануудые кадрнуудаар бүридүүлхэ, машинно-тракторна паркые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха бүхы арга боломжо бии болгохо шухала.

Үшөө олон колхозууд мүнөө үрэһэ хүрэнгэеэ бэлэн болгоодүй, дутуугаа үшөө хүсэлдүүлээдүй байһаар. Ойрын хэдыхэн үдэрнүүдтэ хүрэнгын таряа андалдаха хүдэлмэри дүүргэгдэхэ ёһотой. Үрэһэ хүрэнгэеэ нара һалхинда байлгажа шанаржуулхада эгээл аятай саг мүнөө болоод байна. Гадна үрэһэнэй таряае хороор угааха шухала. Хабарай полевой хүдэлмэридэ һамаараад, колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд кукуруза, овощь, хартаабха тарилгада бэлэдхэлээ һуладхаха эрхэгүй. Эдэ культуранuудые тариха газартаа мүнөө шииг нойто бариха, тэрэнээ һайрамаар уһалха гэхэ мэтын хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой.

Хабарай полевой хүдэлмэрые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха, эртын борнойлго саг соонь үнгэргэхэ гээшэмнай баян ургасын түлөө тэмсэл мүн болоно. Колхознигууд болон механизаторнууд энэ жэлэй хабарай тарилгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, орооһо таряа ехээр ургуулдаг болохо гэһэн КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые дүүргэхэнь лабтай.

Дээдэ зэргын шан—Ленинэй орденой бии болгогдоһоор 25 жэлэй ой

Ленинэй орден... Платина дээрэ аржытар һылэгдэһэн, таряанай залаагаар ба улаан тугаар хүреэлэнхэй портредэй дээдэ тээ хүн бүхэндэ үнэтэй ба эгээл дүтын үгэ—Ленин гэжэ бэшэгдэнхэй байдаг. Доронь хадуур ба балта зураатай. Энэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партяар, тэрэниие байгуулагша гениальна Ленинээр бии болгогдожо, бэхижүүлэгдэһэн хүдэлмэришэн ангиин ба ажалша таряашадай таһаршагүй холбоо барисаанай һүлдэ тэмдэг гээшэ. 25 жэлэй саада тээ, 1930 оной апрелиин 6-да СССР-эй Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй Президиумэй тогтоолоор бии болгогдоһон, Советскэ Союзай дээдэ зэргын шан—Ленинэй орден иимэ.

Дээдэ зэргын шан үгэхэ тухай СССР-эй Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй Президиумэй тогтоолнууд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд коммунизм байгуулхын түлөө советскэ хүнүүдэй тэмсэһые гэршэлнэ, мүн манай орондо ажал хадаа нэрэ хүндын, алдар солын, шэн габьяагай, баатаршалгын хэрэг болоһыень эли тодоор баримтална.

Ажалшадайнь шэн габьяатай байһанай түлөө манай Эхэ ороной столица Москва Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна. Шэнэ үеын тугые дээрэ үргэн мандуулагша, эб найрамдалые ба арадуудай хани барисаае толгойлогшо агууехэ городой 800 жэлэй ойе олонациональна Советскэ Союзай арадуудай тэмдэглэжэ байха үедэ, 1947 оной сентябриин 6-да энэ шан Москвада үгтэһэн байгаа. Социалистическэ революциин үлгы—Ленинград город, ород, украин ба белорус арадуудай түүхэдэ ехэ удхашанартай үни урдын Киев; 300-һаа дээшэ предприятинууд, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд, колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, сэрэгэй частьнууд ба ниитын организацинууд энэ дээдэ зэргын шанда хүртэнхэй. Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын, Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын, Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын, Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республикын, Грузинска Советскэ Социалистическэ Республикын, Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республикын, Башкирска, Татарска, Чувашска, Кабардинска, Абхазска Автономно Советскэ Социалистическэ Республиканuудай тугууд дээрэ Ленинэй орден ялалзан байдаг. Энэ хадаа тус республиканuудай ажалшадай туйлаһан гайхамшагта амжалтануудай тэмдэг гээшэ. Тэрэшэлэн үйлэдбэриин хэдэн олон мянгаад новаторнууд, колхозно байгуулалтые ударидагшад, хүдөө ажахын түрүүшүүл, эрдэмтэд, ниитын ба гүрэнэй ажал ябуулагшад, врачууд болон багшанар, уранзохёолшод, уранзураашад, конструкторнууд, барилгашад, Советскэ Армиин ба Флодой маршалнууд, адмиралнууд, офицернүүд, солдадууд, матросууд Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна.

Социалистическэ байгуулалтын бүхы шатануудта советскэ арад хүндэ индустриие хүгжөөлгэдэ нилээд ехэ хүсэеэ элсүүлжэ байдаг. Эрхим хүбүүд басагадаа орденуудаар шагнажа урмашуулан, манай орон индустриальна хүсэтэ гүрэн болоо. Имагтал түрүүшын табанжэлэй турша соо 6.600-һаа дээшэ хүн Ленинэй орденоор шагнагдаһан байгаа. Нефть абалгаар табанжэлэй түсэбые хоёр жэл хахад соо дүүргэһэн Бакугай, Грозный нефтяннигууд, тэрэшэлэн Московско электрозавод дээдэ зэргын энэ шангые 1931 ондо түрүүлэн абаһан байна. Иимэ жэшээнүүд олон.

Колхозно үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ амжалтануудые туйлаһанай түлөө, Московско областиин «Память Ильича», Сталинска областиин Сталинай нэрэмжэтэ, Азербайджанска ССР-эй Клара Цеткинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнүүд, Ростовско областиин Азовско МТС ба бусад Ленинэй орденоор шагнагдааһан. Мүн дээдэ зэргын шанда хүртэгшэдэй дунда орон дотор мэдээжэ «Кубань», «Горки II», «Караваево» совхозууд оролсоно. Хүдөө ажахыда ехэ амжалтануудые туйлаһанай түлөө 16.600-һаа дээшэ хүн шагнагдаа.

Тэрэшэлэн «Правда», «Комсомольская правда» газетэнүүд, советскэ эрхим театрнуудай (ехэ, уранһайханай бага) коллективүүд Ленинэй орденоор шагнагданхай. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй гүрэнэй библиотекэ, Н. Е. Жуковскиин нэрэмжэтэ Агаарай-сэрэгэй академи дээдэ зэргын энэ шанда хүртэнхэй юм. Тэрэшэлэн Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Залуушуулай Союз Ленинэй орденоор хоёр дахин шагнагданхай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ дайшалхы габьяа харуулһанай түлөө арба мянга шахуу советскэ сэрэгшэд, мүн ажалай баатаршалга харуулһан 5 мянга шахуу гражданинууд Ленинэй ордендо хүртэһэн байна.

(ТАСС).

ШИИГ НОЙТО ТОГТООЛГО—БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ МҮН

Борнойлго жэгдэрэн эхилбэ

ТОРИ. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозуудай поли дээрэ хабарай эртын борнойлго хаа хаанагүй шахуу эхилбэ. МТС-үүдэй механизаторнууд тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ хэхын тулада гол түлэб поли дээрээ гаранхай.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадууд, нүхэд Ухиновай болон Машеевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригаданууд борнойлгын түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байна.

Тэрэшэлэн һайрамай уһа тогтоолго «Улаан Тори», «Заветы Ильича» колхозуудта һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Нёдондо 50 гектар талмайн га бүриһөө дунда зэргээр 20 центнер ургаса хуряаһан «Заветы Ильича» колхозой луговод Александр Васильевич Саликов мүнөө жэлдэшье һайнаар хүдэлмэрилжэ байна, сабшалан дээрэ һайрамай уһа тогтооно, үтэгжүүлгэ гаргана.

Үндэр ургасын түлөө эрид шууд тэмсэхэ

КУДАРА-СОМОН. **(Телефоноор абтаба).** Энэ жэлдэ хүдөө ажахын культуранuудай, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса хуряаха гэжэ шиидэһэн Кударын аймагай түрүү колхозууд эдэ үдэрнүүдтэ таряанай ба сабшалангай газар дээрэ һайрамай уһа элбэг ехээр тогтоожо байна. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз гурбан үдэрэй турша соо 700 гаран гектар газарта һайрамай уһа тогтоогоо. Тэрэ тоодо, шэниисэ тариха 400, кукуруза тариха 310 гектар дээрэ һайрамай уһан тогтоогдобо. Һайрамай уһа тогтоолгодо үдэр бүри 30 гаран хүн гаргагдана. Эндэ мүн 100 гаран гектар сабшалангай газар дээрэ һайрамай уһан тогтоогдоо. Һайрамай уһа тогтоохо талаар Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозойхид ранжуровайхидһаа мүн лэ хожомдоногүй. Эндэ хоёр үдэр соо 300 гектар таряанай, 100 гектар сабшалангай газар дээрэ һайрамай уһан тогтоогдоһон байна. Энэ хүдэлмэридэ 25 хүн ябана.

Орооһо таряанай, хүдөө ажахын бусад культуранuудай ургасые шииг нойтоор хангаха хэрэгтэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид мүн лэ горьтойхон анхаралаа хандуулна. Энэ колхозой таряанай болон сабшалангай газар дээрэ мүнөө 10—15 хүнүүдтэй хэдэн бригаданууд гараад, һайрамай уһа тогтоожо, һубаг канава заһабарилжа байна. Колхозой комсомольско организациин секретарь нүхэр Гулигуевай хүтэлбэри доро комсомольско-залуушуулай бригада бии болгогдоо. Энэ бригадынхид хэдэн үдэр соо уһалууриин канавануудые сэбэрлээ, эхиндэнь шулуу, элһэ хайр зөөжэ адхаа. Тиин энэ канавын эхи абадаг Кударинка гэжэ гол хүндэлэн хаагдажа, кукуруза таригдаха түрүүшын 60 гектар газар уһалагдаба. Таряанажалай хоёр бригадын гэшүүд гол түлэб кукуруза тариха участогууд дээрэ һайрамай уһа тогтоожо байна. Тиихэдэ нүхэр Нимаевай хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид 4 газарта хубаараад, һайрамай уһа тогтоожо байнхай. Тэдэнэр 60 гаран гектарта һайрамай уһа тогтоогоод, үшөө 300 гаран гектар сабшалан дээрэ тогтоохоор хараална.

Гэбэшье, хабартаа полинууд болон сабшалан дээрэ һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэриие тоодоггүй колхозууд аймаг дотор бии. Жэшээлхэдэ, Хамнигадайн МТС-эй харьяата Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз һайрамай уһа тогтоолгоор хүршэ колхозуудайнгаа ехэ хүдэлмэри хэжэ байхада юушье хээгүй байһаар. Колхозой таряанай газар дээрэ үбэл хабартаа саһан ехээр тогтоо. Үбэр газарай саһан үнинэй хайлажа, уһаниинь хэндэшье хэрэггүйгөөр, жалга хободол руу урдажа дууһажа байна. Мүн «Путь Октября» колхоздо һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Колхоз энэ жэлдэ таряанай 560, сабшалангай 400 гектарта һайрамай уһа тогтоохо түсэбтэй аад, мүнөө оройдоол 10 гаран гектар таряанай, 30 гаран гектар сабшалангай газар дээрэ саһанай уһа тогтоогоо. Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Громов, Кривогорницын гэгшэд һайрамай уһа тогтоолгые тооногүй. Ехэ-Кударын, илангаяа Хамнигадайн МТС һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэнь харьяата колхозуудтаа баян техникээрээ туһалнагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Ф. Алексеев.

Хара хүрьһэтэ бэшэ центральна зонын автономно республиканuудай болон областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ тушаалга ехэдхэхэ тухай асуудалаар КПСС-эй ЦК-гэй шиидхэбэреэр зарлагдаһан хара хүрьһэтэ бэшэ центральна зонын автономно республиканuуд болон областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн апрелиин 5-да Кремлёвско Ехэ Ордон соо нээгдэбэ.

Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд **Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев,** КПСС-эй ЦК-гэй секретарьнууд **П. Н. Поспелов, М. А. Суслов** гэгшэдэй Правительственна ложонуудта ерэжэ һуухада сугларагшад үни удаан ба нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **А. М. Пузанов** зүблөөе нээнэ. Энэ зүблөөндэ Московско, Арзамаска, Брянска, Владимирска, Горьковско, Ивановска, Калининска, Калужска, Кировскэ, Костромской, Рязанска, Смоленскэ, Тульска, Ярославска областьнуудай болон Татарска, Мордовско, Марийска, Чувашска автономно республиканuудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана гэжэ нүхэр Пузанов соносхобо. Тэдэнэй дунда колхозуудай түрүүлэгшэнэр, таряанажалай бригаданuудай бригадирнууд, малажалай фермэнүүдые эрхилэгшэд, МТС-үүд болон совхозуудай директорнууд, партиин райкомуудай секретарьнууд, райгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, мүн республиканuуд болон областьнуудай бэлэдхэлэй, хүдөө ажахын, советскэ, партийна органуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, министерствонууд болон эмхи зургаанудай, научна зургаанудай хүдэлмэрилэгшэд бии.

Украинска ба Белорусска советскэ социалистическэ республиканuудай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй түлөөлэгшэд зүблөөн дээрэ байлсана.

Зүблөөнэй хүндэтэ президиумдэ КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүд ехэ эдэбхитэйгээр һунгагдаба.

Хара хүрьһэтэ бэшэ центральна зонын автономно республиканuуд болон областьнуудай колхозууд ба совхозуудай хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ тушаалга ехэдхэхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай элидхэл СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **П. П. Лобанов** хэбэ.

—«Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ» тухай КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоол колхозно таряашад болон бүхы советскэ арадаар халуунаар дэмжэгдээ,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Хүндэ индустриие һалбаран бадаруулхатай хамта хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ асари ехэ программые манай парти ба правительство зохёогоод, бэелүүлжэ байна.

Ойрын таба—зургаан жэлэй турша соо орооһо таряанай валовой суглуулгые жэл бүри 10 миллиард пүүдһээ бага бэшэ болгохо ба малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ хоёр—хоёрһоо үлүү дахин ехэ болгохо бүгэдэарадай хэрэгые бэелүүлгэдэ хара хүрьһэтэ бэшэ центральна зонын областьнуудай колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байна. Энэ зонодо Российска Федерациин колхозуудай гурбанай нэгэ хубинь байдаг юм.

Тус зонын колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд богонихон болзор соо хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ ба энэ жэлдэшье орооһо таряанай, хартаабхын, овощиин, мяха, һү болон бусадшье продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ дүүрэн арга боломжотой.

Промышленна центрнүүд болон томонууд городуудай арад зониие хүдөө ажахын продуктнуудаар хүсэд хангахын тула һү һаалгые дээшэлүүлхэ, гахай олоор үсхэбэрилхэ, мүн хартаабха, овощь ба бусад зүйлнүүдые ехээр ургуулжа абаха гээшэ—тус зонын колхозууд болон совхозуудай гол зорилгонь болоно,—гэжэ элидхэлшэ онсо тэмдэглэбэ. Лён, улһа гэхэ мэтэ техническэ үнэтэ культуранuудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ шухала байна.

Өөрынгөө элидхэл соо нүхэр Лобанов кукуруза тарилгые хаа хаанагүй ехэдхэхэ тухай удаан тогтожо хэлэбэ.

Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ тухай асуудалда элидхэлшэ ехэхэн анхаралаа хандуулаа. Ойрын таба—зургаан жэл соо малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые хоёр—хоёрһоо үлүү дахин ехэ болгохо зорилгые энэ зонын олохон колхозууд бүри богонихон болзор соо дүүргэжэ шадаха аргатай. Һү һаалгые ехэдхэхэ хэмжээнүүд энэ зонын колхозуудаар зургаан жэлдэ бэшэ, ойрын 3—4 жэлнүүдтэ дүүргэгдэжэ болохо байна.

Хара хүрьһэтэ бэшэ центральна зонодо хэдэн миллион гектар сабшалангай болон бэлшээриин газарнууд бии. Теэд, гектарай 10 центнерһээ дээшээ үбһэн абтанагүй,— гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Энэ хадаа тэжээлэй база байтуулха ябадал хангаһагүй. Тиимын тула, зарим бэлшээриин ба сабшалангай газарнуудта кукуруза тарибал дээрэ болоно. Мүн сабшалангай үлэһэн газарнуудта үбһэ ногооной ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаха ёһотой.

Элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ нүхэр Лобанов хүдөө ажахые тодорхой һайнаар хүтэлбэрилхэ, мүн научна зургаанудай хүдэлмэриие һайжаруулха ба хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха тухай тогтобо.

Коммунистическэ партиие, тэрэнэй Центральна Комитедые тойрон нягтаар жагсаһан хара хүрьһэтэ бэшэ центральна зонын МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд парти, правительствын табиһан асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, энэшье жэлдэ шэнэ илалтануудые туйлаха байһандань найдагдана,—гээд нүхэр Лобанов элидхэлээ дүүргэнэ.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн эхилбэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада һурагшад гараа табина

...никулай һүүлээр түрүүшынгээ ... Москвагай Советскэ районой ...эхи һургуулида заняти эхилээ. ... эхилхэ гэһэн хонхын абяанай ...ахада, Эб найрамдалай Бүхэ...эйн Соведэй Хандалгада гар та...ада туһалха комиссиин гэшүүд ...классуудтань ороһон байна.

...таа һуража байһан нүхэдэйн ...анал бодолые элишэлэн, комис... гэшүүн 9-дэхи классай һурагша ...рий Водовозов иигэжэ хэлээ:

—Советскэ хэдэн миллион хүнүүд... тэрэшэлэн бусад оронуудтахи эб ...мдалай тала баригшадтай хам... ...нэ дай жүрөөдэгшэдтэ эсэргүү... ...б найрамдалые хамгаалхын тү...лэнэр гарнуудаа табинабди. ...Мүнөө жэлдэ бидэнэр һургуу... ...дүүргэхэмнай. Маанадай үмэнэ ...замууд нээгдэнхэй. Бидэнэрэй ...ашье мэргэжэл олоо һаа, маана... ...шадаа хэхэ ажал хүнүүдтэ зол жаргал асарха гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Эб найрамдал газар дэлхэй дээрэхи бүхы үнэн сэхэ хүнүүдтэ шухала байна. Советскэ арад эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ шадаха гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Гражданска дайнай ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ манай эсэгэнэр ба аханар эб найрамдалые аршалан хамгаалжа шадаһан байна. Атомна дай жүрөөдэгшэдые тэдэнтэй хамтадаа буруушаанабди гэжэ 10-дахи классай һурагша Ира Коган мэдүүлээ.

Һургуулиин 16 наһа гүйсэһэн бүхы һурагшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табяа.

Гар табилгада зорюулагдан Москвагай бусад һургуулинуудта һурагшадай суглаанууд болоно.

(ТАСС).

Манай ороной ажалшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые һайшаагаад, тэрээндэ нэгэн һаналтайгаар гараа табина

Эб найрамдалые габьяата ажалаараа бэхижүүлнэ

СТАЛИНАБАД. (ТАСС). Таджикистанай бүхы городуудаар, районно центрнүүдээр, хүдэлмэришэдэй болон колхозно тосхонуудаар Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга эхилээ.

Республикын томо колхозуудай нэгэн болохо Ленинабадска районой Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд хлопок, кукуруза болон бусад хүдөө ажахын культурануудые тарижа байна. Эб найрамдалай түлөө, Эсэгэ оронойнгоо аша туһада Таджигай колхознигууд урма хэшээлтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Хлопок ургуулдаг түрүү бригадын бригадир Абдужалил Каримов иигэжэ хэлэнэ:—Манай арад һаруул һайхан, жаргалта ажабайдалаа этигэл найдабаритайгаар байгуулжа байна. Манийе аймхайшуулай нэгэн бэшэ юм гэжэ океанай саадахи атомщигууд мэдэжэ байг. Хандалга доро гараа табиха зуураа, өөрынгөө болон бригадынгаа гэшүүдэй зүгһөө энэ жэлдэ гектар бүхэнһөө 45 центнер хлопок хуряахаб гэжэ уялга абанаб.

Советскэ Памирай колхозуудаар Хандалгада гар табюулха кампани угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэржэ байна. Олон тоото суглаанууд дээрэ үгэ хэлэгшэд болон Хандалгада гараа табиһан колхознигууд Советскэ правительствын эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар ябуулжа байһан политикые халуунаар дэмжээд, социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые шэн габьяата ажалаараа бэхижүүлхэбди гэһэн уялгануудые абана.

Минии хүсэл иимэ

Хүндэтэ редактор! Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табюулха кампанийе СССР дотор үнгэргэхэ тухай эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй тогтоолтой дашарамдуулан танай газетэдэ өөрынгөө һанамжа бодолые бэшэхые хүсэнэб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда би хабаадалсаа һэм. 1941—1945 онуудта болоһон дайнай ямар ехэ уйдхар гашуудал болон һандарал зүдэрэлгэ манай хүнүүдтэ үзүүлһэнийе хүн бүхэн һанажа байна. Энэ дайнай үедэ хэдэн зуу мянган хүн нам шэнги инвалид болооб даа. Би дайнай нэгэдэхи группын инвалид байнаб.

Фашизмда эсэргүү дайнда хабаадалсаһан арадууд ба тэдэ арадуудай правительствонууд дайнай аюулта ябуулгануудһаа һургаал абажа, дайн сэрэг хэхэгүйн түлөө тэмсэжэ байна. Теэд зарим гүрэнүүдэй, США болон Англиин правительствонууд атомна дайнда бэлэдхэнэ. Тэдэнэр хүн түрэлтэндэ шэнэ хохидол тохёолдуулхые оролдоно.

Америкын хархис шунахай генералнууд Гюнтер, Стивенсон, адмирал Рэдфорд, фельдмаршал Монтогомери болон бусадууд манай орондо болон арадай демократиин оронуудта эсэргүүгээр атомна дай бэлдэхэ гэжэ хашхаралдаһаар үнинэй. Гюнтер мэтэ хүнэй шуһанда шунахайраад тархяа алдаһан гитлеровскэ генералнуудтай дайнда ябахадаа ушарһан байнаб. Гюнтер, Монтогомери мэтэ шунахай һүйдхэгшэдтэ иигэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ:

—Харшан хара генералнууд, таанар, атомна бомбонуудаар бидэнийе айлгахагүйт! Социализм ба демократиин хүсэтэ лагериин олон түмэн хүнүүдэй хани барисаата бата жагсаал бүри бэхижэнэ, ургэдэнэ.

Атомна дайнда эсэргүүсэхые уряалһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табюулха кампанийе СССР дотор үнгэргэхэ гэһэн эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй пленумэй тогтоолые үнэн зүрхэнһөө һайшаагаад, энэ Хандалгада гараа табиха зуураа иигэжэ хэлэнэб; атомна энерги хадаа хүнийе хюдалгада бэшэ, харин хүн зоной аша туһада хэрэглэгдэхэ ёһотой! Эб найрамдал мандаг!

К. Доржиев,
Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай 1-дэхи группын инвалид.
Үшөөтэй тосхон.

Шэнэ амжалта туйлахын түлөө

Үдэшэлэн. Республикын томохон предприятинуудай нэгэн болохо механизированнэ шэлэй заводой уужам һаруул, гоё һайхан клуб соо зон олон.

Уданшьегүй, клуб соо хонхын абяан зэдэлжэ, хүнүүд харалгын залда орожо, һууринуудаа эзэлнэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро гар табилгада зорюулагдаһан суглаанай нээгдэһэнэй һүүлээр, үргэн хэрэглэлэй продукци үйлэдбэрилгын цехын ахалагша мастер нүхэр Брун трибунаһаа иигэжэ мэдүүлбэ:

— Советскэ арад эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ. Бүхы дэлхэйн арадууд, атомна болон хүн зонийе олоор хюдаха бусад зэбсэгүүдые хорихын тула шанга эрилтэнүүдые хэнэ. Манайшье коллектив тэдэнэй эрилтэнүүдтэй бүримүһэн нэгэдэхэ байна.

— Манай арад түрэл Коммунистическэ партияа, Советскэ Правительствоя нягтаар тойрон жагсаһанаа үшөө дахин гэршэлэн, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро гараа табиха байна, — гэжэ РСФСР-эй габьяата багша нүхэр Дудникова мэдүүлбэ.

Заводой машинно-ванна цехын инженер, нүхэр Махнева иигэжэ уряалба:

— Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые халуун зүрхэнһөө һайшаанаб. Нүхэдүүд, эб найрамдалай туг доро үшөө нягтаар жагсая!

Тэрэнэй һүүлээр нүхэд Бутаков, Кузьмина болон бусад эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлахабди гэжэ мэдүүлээ.

Удаань, суглаанда хабаадагшад дүрбэн һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид һайн шанартайгаар дүүргэхэ, 40 вагон сонхын шэл түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилхэ гэһэн уялга абаба.

Т. Бадмаев.

Үнэн зүрхэнһөө һайшаана

КЯХТА. (Телефоноор абтаба). Аймагай ажалшад бүхы советскэ арадтаяа хамта Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые һайшааһан тухайгаа суглаанууд дээрээ мэдүүлнэ.

Гуталай фабрикада олон хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хабаадалгатайгаар Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгада зорюулагдаһан суглаан политическэ дэбжэлтын оршон байдалда болożо үнгэрбэ.

Фабрикын солото мастер нүхэр Бухальцев түрүүлэн үгэ абажа, иигэжэ хэлээ:

— Хандалгада гараа табихадаа, жаргалта ажабайдалайнгаа бүри һайн һайхан болохын түлөө табинаб. Эгээл тиимэһээ минии хүтэлбэрилдэг цехын коллектив апрель һарын түсэбые болзорһоонь 10 үдэр урид, һайн шанартайгаар дүүргэхэ гэһэн уялга абана.

— Би зургаан хүүгэдэй эхэб. Хүбүүд, басагадайнгаа жаргалта һайхан байдалаа хүсэдөөр эдлэхыень хүсэнэб. Маанадта дайн хэрэггүй! — гэжэ фабрикын хүдэлмэришэн нүхэр Шацкая мэдүүлбэ.

Һүүлээрнь, сугларагшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро бултадаа гараа табиба.

О. Семейщиков.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

БЭЛЭН БОЛОҺОН БРИГАДА

Эгэтын МТС-эй № 8 тракторна бригадые комсомолец Г. Воробьев хүтэлбэрилдэг. Энэ бригада трактор заһабарилгые үни хада дүүргэжэ, хабарай тарилгада түгэс бэлэн болонхой.

Үнгэрэгшэ зун энэ бригада Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо 1500 гектар шэнэ газар хахалаа һэн.

Мүнөө үедэ бригадын механизаторнууд Ворошиловай нэрэмжэтэ артельдэ малай байрануудые бариха модо бэлэдхэжэ, барилгын газарта трактораар зөөлсэжэ байна. Трактористнууд В. Сорокин, А. Воробьев ба бусад ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

КУКУРУЗА ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭНЭ

Яруунын мяха-һүнэй совхоз энэ жэлдэ хэдэн зуун гектар кукуруза тариха юм. Мүнөө 80 центнер кукурузын үрэһэн эндэ асарагданхай.

Кукуруза имагтал квадратно-гнездовой аргаар таригдаха юм. 10 гаран гар сеялкэнүүд бэлэдхэгдээ. Мүн «СКТ-6» гэжэ нэгэ сеялкэ абтаха юм.

Совхозой дирекци ба партийна организаци кукуруза тарилгада хүнүүдые һургаха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Тусхай звенонууд эмхидхэгдээд, агротехническэ һуралсалда ябажа байна.

АГИТБРИГАДА ФЕРМЭДЭ ОШОБО

Аймцентрын Культурын байшан малшадые культурнаар хангахын тулада тусхай агитбригада эмхидхээ. Һаяхан агитбригада Маленковой нэрэмжэтэ колхозой Кыргендын гүүртэдэ ошоо. Тэндэ аймгүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэ Д. Бадмаев «КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүд ба артелиин малшадай зорилгонууд» гэһэн элидхэл буряат хэлэн дээрэ хээ. Удаань, агитбригадын гэшүүд пьесэ табиһан, бурят-монгол арадай, советскэ композиторнуудай дуунуудые дуулаһан, шүлэг уншаһан байна.

Малшад агитбригадынхидта халуун баясхалан хүргөө.

МҮНГЭН МЕДАЛЬДА ХҮРТЭБЭ

Жэшээтэ һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө «Коммунизм» колхозой тугалшан О. Лактионова, мяха-һүнэй совхозой малшан Д. Баирова гэгшэд нёдондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан байна.

Выставкын Главна комитедэй шиидхэбэреэр О. Лактионова ехэ мүнгэн медальда хүртэжэ, оёдолой машина шан абаа. Д. Баирова бага мүнгэн медальда хүртөө.

Б. Цыденов.

СОВЕТСКЭ БАЙГУУЛААЛТА

Сесси дээрэ дутагдалнууд элирүүлэгдэбэ

Городогой ажалшадай депутадуудай городской Соведэй (табадахи зарлалай) нэгэдэхи сесси һаяхан болобо. Мандатна комиссиин элидхэлэй һүүлээр эмхидхэлэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь, гүйсэдкомой гэшүүд һунгагдаа. Мүн гүйсэдкомой таһагуудые даагшад баталагдажа, саг үргэлжын комиссинууд бии болгогдоо. Городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр Александра Николаевна Гребенникова һунгагдаба.

Сесси дээрэ «Соведүүдэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэри ба тэрэнийе һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудалаар гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гребенниковагай элидхэл зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Эндэхи поселково Соведүүдэй болон городской Соведэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэри мүнөө үеын эрилтые хангана гүй,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Саг үргэлжын комиссинууд үүсхэл багатайгаар хүдэлмэрилдэг, зарим депутадууд һунгагшадтаяа холбоо барисаа муутай, саг соогоо тэдэнэй үмэнэ тоосодоггүй, Соведэйнгээ болон дээдэ органуудай тогтоол шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаггүй,—гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Сессинүүд дээрэ шухала шухала асуудалнууд табигдадаг болобошье, тэрэнийе зүбшэн хэлсэлгэ олон ушарта унжагай нобшоор үнгэргэгдэдэг байна.

Энээнэй гол шалтагаань юуб гэхэдэ,—гэжэ депутат М. В. Кокорина хэлэнэ,—горсоведэй гүйсэдком хадаа сессидэ бэлэдхэлгые һайнаар эмхидхэнэгүй, энэ шухала хэрэгтэ депутадууд болон советскэ эдэбхитэдые үргэнөөр элсүүлнэгүй. Тиихэдэ сессиин болон гүйсэдкомой баталан абаһан шиидхэбэринүүдэй, мүн дээдэ органуудай тогтоол заабаринуудай гүйсэдхэлгэ һайнаар шалгагдаггүй. Эгээл иимэһээ олохон шиидхэбэринүүд миил саарһан дээрэ үлэшэдэг байна.

Саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри тухай депутадууд нүхэд А. Сидорин, Я. Чебатарёв гэгшэд хэлэбэ. Энээнэй урда тээ байһан культурно-гэгээрэлэй ба нютагай промышленностиин комиссинууд ... лээд һайнаар хүдэлмэрилөө,—гэжэ депутадууд тэмдэглээ. Тэрэнэй ашаар эндэхи нютагай промышленностиин, мүн культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри ... жаржа байна. Теэд олон саг үргэлжын комиссинууд хүдэлмэри муугаар эмхидхэжэ, һунгагшадай эрилтые гүйсэд хангана гүй, Городской Соведэй, мүн эндэхи поселково Соведүүдэй гүйсэдкомууд саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэридэ туһалдаггүй, тэдэнэртэй зүблөө, семинарнуудые үсөөн үнгэргэдэг байна.

Городой ажалшадай, илангаяа Баянгол тосхоной хүдэлмэришэдэй культурно-ажаһуудалай эрилтые горсовет болон тэндэхи поселково Совет муугаар хангана. Хүн зоной түрүүшын хэрэглэлэй эд бараагаар мүн уһаар хангаха ябадал эндэ ... гаар эмхидхэгдэнхэй. Энээн тухай городой коммунальна болон ... далдаа наймаанай организацинуудые үгэ хэлэгшэд ехээр шүүмжэлбэ.

Һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ һунгагшадай оруулһан ... болон дурадхалнуудые гүйсэдхэлгэ бэелүүлхэ тухай асуудалда ... ехэхэн анхаралаа хандуулба. Энэ тушаа олохон депутадууд үгэ хэлэжэ, горсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлһэн байна.

Соведэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэрийе эрид һайжаруулха хэрэгтэ зорюулһан дэлгэрэнгы шиидхэбэри сесси баталан абаба.

Горсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрийе һайжаруулха тухай

«Партийна ба гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриин ехэхэн дутагдалнууд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдкомой хэр зэргээр бэелүүлжэ байһан тухай асуудал горкомой бюро дээрэ табигдаба. Энэ асуудалаар городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гурьянов элидхэл хээ.

Гүрэнэй аппарадай хүдэлмэрийе һайжаруулха тухай партиин ЦК-гэй заабарийе горсоведэй гүйсэдком, тэрэнэй таһагууд хангалтагүйгөөр дүүргэнэ, мүнөөшье хүрэтэр тэдэнэр олон тоото захяа заабаринуудые бэшэдэг зангаараа,—гэжэ КПСС-эй Улан-Удын горкомой бюро тэмдэглээ.

Гүйсэдкомой болон Соведэй баталан абаһан шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдадаг. Жэшээлбэл, нёдондо нютагай болон кооперативна промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэри тухай горсоведэй сесси дээрэ хоёр дахин хэлсэгдэһэн байгаа. Теэд тус шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаагүй дээрэһээ ... родтохи нютагай промышленности байдал мүнөөшье хүрэтэр һайжараагүй. Городой 17 предприятиин 5-нь валовой продукци үйлэдбэрилгын гаргалгын түсэбые дүүргээгүй, ... хараалагдаһан ассортиментые тээн гаргажа шадаагүй.

Тиихэдэ ажалшадай гомдол мэдүүлгэнүүдые саг соонь хаража үзэдэггүй, иимэ гомдол, мэдүүлгэнүүдэй олоор ородог ушар шалтагаануудые шалгадаг, элирүүлдэггүй байна.

Горсоведэй гүйсэдком саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэридэ һалнагүй, семинар болон зүблөө гэргэжэ, тэдэнэй тоосоое Соведэй сесси дээрэ хаһа саг соонь шагнадаггүй. Иимэ дээрэһээ олон комиссинууд, жэшээлбэл, транспорт ба харилсаа холбооной, нютагай промышленностиин, гэр байрын ба ажаһуудалай ба бусад тон хангалтагүйгөөр ажиллана, тэдэнэй хүдэлмэридэ советскэ эдэбхитэд багаар хабаадуулагдана.

Горсоведэй гүйсэдком райсоведүүд болон городской бусад эмхи зургаануудтай холбоо барисаа муутай. Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гурьянов, мүн бусадшье харюусалгатай хүтэлбэрилэгшэдынь предприятинууд, организацинуудаар үсөөн ябадаг, хүдэлмэриинь дутуу дундануудые элирүүлэлсэжэ, үдэр бүриин һаламжа үзүүлдэггүй байна.

Тиихэдэ горсоведэй партийна бюро (секретаринь нүхэр Ерчева) коллективэйнгээ хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ, гүйсэдкомойнгоо аппарадай ажалые һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа багаар табина.

Гүрэнэй аппарадай хүдэлмэрийе һайжаруулха гэһэн парти, правительствын тогтоол заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гурьянов ба парторганизациин секретарь нүхэр Ерчева гэгшэдһээ партиин горкомой бюро шанга ... хэбэ.

—◆—

Һонирхолтой вечер

Композитор Петр Ильич Чайковскиин творчестводо зорюулагдаһан вечер-концерт Кяхтын педагогическа училищида һаяхан болобо. Энэ вечер училищиин хүгжэмэй багша нүхэр Н. И. Малковагай хүтэлбэри доро үнгэрөө.

П. И. Чайковскиин ажал-ябуулга тухай элидхэл хэгдэһэн ба композиторай бэшэһэн олон янзын зохёолнууд хүгжэмэй элдэб инструментнүүд дээрэ наадагдаһан байна.

Тэрэшэлэн композиторай бэшэһэн «Я ли в поле», «Ни слово, о друг мой!» гэһэн романснуудые училищиин дуунай багша В. Е. Т... пианинын хүгжэм доро ... хаар гүйсэдхэжэ, харагшадые ... тэ һонирхуулба.

Б. Ванчи...

ХҮДӨӨГЭЙ АГИТАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

Хөөрэлдөө яажа үнгэргэхэб

Агитационно хүдэлмэриин олон янзын арга методүүдэй эгээн шухала, эгээн дэлгэрэнгы формонь хөөрэлдөө үнгэргэлгэ болоно. Иимэ хөөрэлдөөнүүд ехэнхидээ уридшалан хараалагдаһан темээр бригада, фермэ дээрэ гү, али бэшэшье хүнүүдэй дунда үнгэргэгдэдэг байна.

Хөөрэлдөөнүүд болбол лекци болон элидхэлнүүдтэ орходоо тад ондоогоор үнгэргэгдэдэг бшуу. Юуб гэхэдэ, хөөрэлдөөндэ хабаадаһан хүнүүд гансахан агитаторай үгые шагнаад байха бэшэ, харин тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөһэдынгөө һанал бодол тухай хэлэдэг байна. Мүн ойлгоо, мэдээгүй юумэеэ һайнаар асуужа тодорхойлжо абадаг.

Хөөрэлдөөе һонирхолтойгоор, удха түгэлдэрөөр, ажал хэрэгтэ нүлөө ехэтэйгээр үнгэргэхэ гээшэ гол түлэб агитаторай дүй дүршэлһөө, тэрэнэй оролдолгоһоо дулдыдаха юм. Хөөрэлдөө хэхынгээ урда агитатор тэрээндэ һайса бэлдэхэ зэргэтэй. Нэн түрүүн агитатор ямар асуудалаар хөөрэлдөө хэхээ һайнаар бодожо үзөөд, тэрээгээрээ материал бүридхөөд, хөөрэлдэжэ байһан хүнүүдтээ ямарнууд асуудал табихаяа тодорхойлхо ёһотой. Гадна, хөөрэлдөөнэйнгөө урда тээ хөөрэлдэхэеэ байгаа хүнүүдэйнгээ ажал хүдэлмэритэй танилсаха шухала.

Манай республика дотор һайн дүй дүршэлтэй болоһон агитаторнууд жэлһээ жэл бүри олошорно. Тэдэнэр агитационно хүдэлмэриингөө мэргэжэлые дээшэлүүлжэ, парти, правительствын гаргаһан шухала тогтоолнуудые арад ниитэдэ тайлбарилан ойлгуулжа, ажахын талаар табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэнь ажалшадта туһална.

Һаяхан Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозой һүнэй-товарна фермэ дээрэ агитатор нүхэр Сандаков һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Тэрэнь «малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар хэрэглэгдээгүй ямар арга боломжонууд фермэдэмнай бииб?» гэһэн удхатай юм. Энэ хөөрэлдөөе хэхынгээ урда агитатор фермэ даагшатай, зоотехнигтэй һайса хөөрэлдэжэ, колхозой бухгалтериһээ зарим тэды тоо баримтануудые абаһан байгаа.

— Малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абаха тухай партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые таанар мэдэнэт,—гэжэ агитатор хөөрэлдөөгөө эхилнэ. Энэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэришэн бүхэн эдэбхитэйгээр оролдохо, шэн зоригтойгоор тэмсэхэ зэргэтэй. Манай колхоздо, энэ фермэ дээрэшье малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ тушаа хэрэглэгдээгүй байһан арга боломжонууд угаа ехэ. Би тээсгэн таанарта иимэ асуудалаар хөөрэлдөө үнгэргэхэб, бодожо байгты гэжэ хэлээ һэм. Тиимэһээ, фермэдэмнай хэрэглэгдээгүй ямар арга боломжонуудай байһан тухай хүн бүхэн доро дороо бодожо үзөө бэзэт,—гэбэ.

—Бодохошье ехэ юу байха һэм, мэдэгдэжэл байһан хэрэг бэшэ гү,— гээд нэгэ һаалишан дуугараад абана.

—Тиимэ һаа хэн хэлэхэб, хэндэ үгэ үгэхэбиб? — гээд агитатор хандана.

Энээнэй һүүлээр малшад өөһэдынгөө ажал дээрэһээ баримтануудые абажа байгаад, малай һубайрдаг, тэжээлээр дутадаг тухай, һайн байраар үшөө гүйсэд хангагдаагүй байһан тухай хэлэбэд. Үгэ хэлэһэн хүнүүдэй һүүлээр агитатор согсолол хэбэ. Агитатор тодорхой жэшээнүүдые, тоо баримтануудые харуулжа байгаад, илангаяа шэмэтэ тэжээлээ дутамаг байһан тухай хэлэбэ. Мүн энэ дутагдалнуудаа түргэнөөр усадхахын түлөө фермын хүдэлмэришэн юу хэхэ ёһотойб гэжэ тодорхойгоор хөөрэбэ. Агитаторай хөөрэжэ дүүргэһэнэй һүүлдэ малшад хэдэн асуудалнуудые һураба.

Энэ жэшээ дээрэһээ харахада удха түгэлдэр, нютагай ажабайдалһаа абтаһан тоо баримтануудтай, ойлгосотойгоор үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөн һонирхолтой, һайн үрэ дүн үгэхэ байһаниинь элитэ. Нютагай ажабайдалһаа таһаранги удхагүй, хэнииешье «дайраагүй» хөөрэлдөөн зорилгодоо хүрэдэггүй. Иимэ хөөрэлдөөнүүд мүнөө үедэ ажалшадай урдахи зорилгые элирүүлдэггүй, бии байһан дутагдалнуудые усадхалгада туһалдаггүй, ажахын ээлжээтэ асуудалнуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ тэрэнийе элсүүлдэггүй байна. Тиимэһээ хөөрэлдөөнүүдые шадамараар, тусхай зорилго табижа хэхэ гэжэ агитатор бүхэн оролдохо зэргэтэй.

Гэхэ зуура, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө агитатор гансал ажахын асуудалнуудаар хизаарлаха бэшэ юм. Агитаторнууд Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын дотоодын ба гадаадын политикые тайлбарилан ойлгуулха зуураа, империалистнуудай ээрхэг түримхэй, хүн түрэлтэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн политикые элирүүлхэ, түүхын объективнэ хуули ёһоор коммунизмын илан мандаха, капитализмын һандаран хосорхо байһаниие ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха зорилготой. Ниитэ-политическэ ямаршье темээр үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөн хадаа амгалан тайбан ажалай бодото зорилгонуудтай холбоотой байха ёһотой. Тиимэһээ парти, правительствын табиһан зорилгые предприятиин, колхозой, бригадын, фермын коллективэй зорилготой зохилдуулжа шадаха, мүн тэдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ ажалшадые уряалха шухала.

Зарим агитаторнууд хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө ехэнхидээ манай туйлаһан амжалтанууд тухай хэлэдэг. Советскэ арадай туйлалтануудай гайхамшагта ехэ байһаниинь мэдээжэ. Хэды тиимэ байбашье ажахын алишье участогта горьтойхон дутагдалнуудай бии байһаниие агитатор мартаха ёһогүй. Манай туйлаһан арсашагүй ехэнүүд амжалтаар ажалдамнай бии байгаа ехэнүүд дутагдалнуудые халхалха гээшэ тон буруу гэжэ парти һургана. Агитаторнууд хадаа советскэ хүнүүдые дутагдалнуудтай эбсэшэгүй, тэдэнийе усадхахын түлөө эрид шууд тэмсэхээр хүмүүжүүлхэ ёһотой. Энэ талаар Сэлэнгын леспромхозой агитатор Е. Воробьевагай дүй дүршэл һайшаалтай. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө советскэ арадай тэмсэл тухай темээр хөөрэлдөө хэхэ зуураа, агитатор табадахи табанжэлэй үнгэрһэн 4 жэлэй туршада туйлагдаһан амжалтанууд хэлэбэ. Агитатор хөөрэлдөөгөө нютагай ажабайдалһаа, леспромхозой үйлэдбэриһөө жэшээ абажа хэлэнэ.

—Манай леспромхозой электрохюрөөшэд Ефимов, Бурлаков, тракторист Песков болон бусад үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ,—гэжэ агитатор хөөрэнэ. Эдэнэр яагаад иимэ амжалта туйланаб? Түбхын түрүүн эдэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ, механизмуудаа дүүрэн хүсөөрнь хэрэглэнэ. Иимэ түрүү хүнүүд яһала олон. Теэд тэдэнэй хажуугаар ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг, залхуу хүнүүдэй нэрыень нэрлэжэ байжа хэлэдэг. Тэдэнэрэй механизмуудтаа эзэн бусаар, хайра гамгүйгөөр хандадаг тухай агитатор хэлэжэ, олоной шүүмжэлэлдэ табидаг байна. Энэнь ажал дээрэ нүлөө ехэтэй.

Ушар иимэһээ агитатор бүхэн хөөрэлдөө хэхэ аргаяа оложо шадаха ёһотой. Хөөрэлдөө үнгэргэхэ асуудалнууд тон олон янзын байха юм. Ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһанай» шэнэ номер, республиканска, аймагай газетэнүүдтэ толилогдоһон һонирхолтой статьянууд, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд болон бусад олон баримтанууд хөөрэлдөө хэхэ темэ боложо үгэхэ байна.

Зарим үедэ урид хараалһан темээрээ хөөрэлдөө хэнгүй, ондоо асуудалаар хэхэ ушар дайралдадаг. Тиимэһээ агитатор хүнүүдэйнгээ ажал хүдэлмэрийе хараад, һанаа сэдьхэлыень һайса мэдэжэ абаад, ямар асуудалаар хөөрэлдөө хэбэл дээрэб гэжэ шэлэхэ зэргэтэй.

Теэд агитатор гансахан хамтын хөөрэлдөөгөөр ажалаа хизаарлангүй, хүнүүдтэй туд тудтайнь хөөрэлдэхэ, ажал хэрэгтэнь туһалха ёһотой.

Мүнөө үедэ хүдөөгэй агитаторнуудай урда угаа ехэ харюусалгатай зорилгонууд табигдаад байна. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө колхоз, МТС бүхэндэ тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагданхай. Энээнийе бодото дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ агитатор бүхэн эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

Агитатор өөрынгөө хүндэтэ ба харюусалгата уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө саг үргэлжэ юрэнхы эрдэмээ, политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхэ уялгатай.

К. Павлов.

Мэргэжэлтэй тракториснууд хэрэгтэй

☆ ☆

Татауровска училищиин ажабайдалһаа таһарангяар эрдэм ном заагдана

☆ ☆ ☆

Март һарын хуушаар хэдэн үдэр дулаан боложо, Байгал далай гэнтэ хабар болобо. Арюухан далайн эрье зубшан һуудаг колхознууд эдэ үдэрнүүдтэ тарилгада бэлэдхэлэй һүүлшын хүдэлмэринүүдые түгэсхэжэ, полинууд дээрэ сүни забдагүйгөөр ажаллажа байна.

Татаурово тосхон. Һүүлэй үдэрнүүдтэ Прибайкальска аймагай Итанцын МТС-эй, мүн механизаторна кадрнуудые бэлэдхэхэ эндэхи училищиин буусанууд дээрэ элдэб маркын трактор, машинанууд хүнхинэхэ абяан үглөөнһөө үдэшэ орой болотор замханагүй. Теэд гайхалтай яахаб: механизаторнууд хэдэхэн хоногһоо поли дээрэ гарахань, курсантнууд мүн лэ арбаад хоногһоо гүрэнэйнгөө экзамен тушаажэ захалхань.

Энэ үдэр бүришье сэлмэг дулаан үдэр боложо, училищиин урдахи үргэн ехэ поли дээрэ хэдэн тракторнууд иишэ тиишээ ябана. Тэдээн дээрэ хошоод-гурбаад курсантнууд һуухай. Зариманиинь трактораа унтаргаажархёодшье, хүдэлгэхэ гэжэ хажуугаарнь эрьелдэнэ. Энэ үедэ полиин нүгөө захада байһан нэгэ хүн урмаа таһаран:—Баһа хайшан гээд унтаргаажархина гээшэб. Баһал ошоогүйдэм болёол даа,— гээд зогсожо байһан трактор тээшэ гүйнэ. Тэрэ хүн энэ поли дээрэ заншаа үнгэргэжэ байһан группын мастер байгаа ёһотой.

—Хабарнайшье ерээл даа. Иигээд гүрэнэй экзамен захалхань, кадрнуудые гаргахамнай гээшэ,—гэжэ училищиин багшанарай таһаг соо байһан мастернууд болон багшанар хөөрэлдэнэ. Нээрээшье, хабар орожо ерээ, 6 һара соо һураһан курсантнуудшье тракористын мэргэжэл абажо, МТС-үүдтэ тараханиь ойртоо. Тэдэниие хабарай тарилгын хашалгаатай хүдэлмэри хүлеэжэ байна. Теэд урда урда жэлнүүдэй гүрэнэй экзаменууд дээрэ олонхи хүнүүд арай шамай гэжэ, эндэхи зарим мастернуудай хөөрэлдэдэг ёһоор, «зүдхүүлхын, дүнгүүлхын лэ» хүсөөр гаргагдадаг байгаа. Энэ жэлдэ мүн лэ тиигэжэ «зүдхүүлхэ, дүнгүүлхэ» ушар бү гараг. Мүнөө дүн гаргалтын экзаменуудай нэгэ дээрэһээ харахада баһал бишэгүй байна.

...Класс соо гушаад гаран хүнүүд бии гэжэ һанахааршье бэшэ хон... Батагнаанай ниидэхэнь дуулдахаар. Эндэ мүнөө нэгэдэхи группын агрономигоор экзамен үгэжэ байна.

—Курсант Базаров, харюусаха ээлжэнэй болоо гэжэ,—агрономическа наукын үндэһэ һуурийе заагша Мария Григорьевна Орлова билет абаад һууһан хүбүүндэ һануулна. Ассистентээр һууһан нэгэ багша тэрэ хүбүүнэй хажууда ошоод, юунэй тухайб даа, шэбэнэнэ. Курсант Базаров үшөөл нилээд удаан һууһанайнгаа һүүлдэ һууриһаа боложо, түрүүшын асуудалда тойрожо байгаад харюусажа эхилбэ. Минута тухай саг соо арба-табан үгэ хэлээд, хоёрдохи асуудалдаа оробо бэртэй. Энэ асуудалдаашье тобтой харюу хэлэжэ шадабагүй.

—Зай тиигэбэл, Базаров, газарай хүрьһые юундэ гүнзэгырүүлдэг бэ гэжэ хөөрэжэ үгыш даа,—гэжэ ассистентээр һууһан нэгэ багша тэрэндэ асуудал табина. Базаров энэ асуудалдань мүн лэ харюусажа шадабагүй. Удаань, курсант Банзаракцаев классай урда гараад, мүн лэ мүртэйгөөр харюусангүй һуушаба.

Юрэнхыдөө олохон курсантнуудай харюусахые шагнажа һуухада, тэдэнэр үзэһэн материалаа гүнзэгыгөөр ойлгоогүй байна. Газар элдүүрилхэ мэргэжэлтэ, тракторист боложо байгаад, газарай хүрьһые юундэ гүнзэгыгөөр хахалдаг бэ, юугээр гүнзэгырүүлхэб гэжэ мэдэхэгүй байха гэжэ яахаб? Багшанарынь шалгалта хэжэ байхадаа курсантнуудтаа хэлэжэ байгаад шахуу харюусуулна. Энэ училищида һуралсалай шанар муу гэжэ тобшолол хэхээр олон баримтанууд бии.

Зүгөөр, энэ училищида һуралсажа байгаа 250 гаран курсантнууд бултадаа Базаров, Банзаракцаев шэнги үзэһэн материалаа муугаар мэдэнэ гээ һаа, буруу болохо. Олонхи һурагшад экзамен дээрэ тобшо һайн харюунуудые үгэнэ. Теэд зарим асуудалнуудые ойройдоошье мэдэхэгүй гү, али заримыень муугаар мэдэхэ байна. Классай журналнууд дээрэ харахада барагсаан «3» гэһэн сэгнэлтэ табяатай. Тэдэ «гурбанууд» мүн лэ һанаа заһалгын сэгнэлтэнүүд байжа болоо.

Училищида хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ехэ муугаар табигданхай. Директорые һуралсалай-хүмүүжүүлгын талаар орлогшо, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Поповцев муугаар, эдэбхи үүсхэлгүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

—Хүмүүжүүлгын ямаршье хүдэлмэри хэхэ—лекци, элидхэлнүүдые уншуулха, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, спортивна болон бусад кружогуудые эмхидхэхэ, зүжэг, наада табиха, кино харуулха гэхэдэмнай байра байхагүй. Юушье хэхэ гэхэдээ хуу энэ асуудалда ошоод лэ торошонобди,— гэжэ нүхэр Поповцев хэлэнэ.

Оролдоо һаа, хүмүүжүүлгын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин бүхы формонуудые хэрэглээ һаа, энэ шухала хэрэгые һайжаруулха арга бии байгаа. Энэ хүдэлмэридэ училищиин 70 гаран гэшүүдтэй комсомольскошье (секретарынь нүхэр Брянский), 90 гаран гэшүүдтэй профсоюзнашье (месткомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Шайдуров) организацинууд анхаралаа хандуулнагүй.

Нээрээшье, училищи мүнөө дээрээ байраар муу. Теэд училищиин директор нүхэр Маньков гурбадахи жэлээ баригдажа байгаа, 100 хүнэй байха хамтынгаа байрын барилгые түргэдхэхэ тушаа һаналаа табинагүй. Һуралсалай шэнэ корпус баригдаха гэжэ һууринь табигдаад, орхигдошоо. Курсантнуудай хоёр дабхар байрые бариха гэжэ «Бурмонголстрой» трест училищитай договор баталаад, барилгаяа гурбадахи жэлээ уняжагайруулжа байна. Тээсгэндээ барилга дээрэ 5—6 хүн хүдэлжэ байһанаа, мүнөө миил нэгэ хүн байна. Хамтын байрагүй дээрэһээ курсантнууд Татаурово тосхоной айлнуудаар хошоод-гурбаадаараа байрлана.

Энэ училищида мүнөөнэй байдалһаа таһарангяар эрдэм заагдана. Энэ жэлдэ манай республикын колхозууд кукуруза ехээр тарихань. Харин кукурузын удхашанар тухай, тэрэниие яажа ургуулхаб гэһэн темэдэ оройдоол 6 час үгтөө. Энэ 6 час соо өөдтэй ехэ юумэ ойлгогдохогүй байһаниинь мэдээжэ. Ороо һото культурануудые таридаг юрын сеялкэнүүдые кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тариха болгожо тааруулгада курсантнуудые һургаха талаар училищида юушье хэгдэнэгүй. Харин эндэ эрдэм мэргэжэл ехэтэй инженернүүд, механигууд олон. Хажуудань Итанцын МТС-эй инженерно-техническэ мэргэжэлтэд байна. Училищидашье, МТС-тэшье энэ талаар хүдэлмэри ябуулагданагүй. Ядахын сагта эндэхи мэргэжэлтэд «Т8-2А» маркын сеялкые яажа тааруулха тухай заабаритай танилсаадүй. Манай эндэ элбэг «СД-24» маркын сеялкые тааруулха гээшэ дэмы гэжэ тэдэнэр хөөрэлдэнэ. «Кукурузые юрын сеялкээр яажа квадратно-гнездовой аргаар тариха юм—өөһэдөөшье мэдэнэгүйбди. Манан, харанхы манан...» гэжэ дүрбэдэхи группын мастер нүхэр Крюков тархяа һэжэрнэ.

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын мэдэлдэ байһанаа Ажалай резервнүүдэй БМАССР-тэхи управлениин (эрхилэгшэнь нүхэр Томин) мэдэлдэ энэ училищи үгтэһэн байгаа. Харин мүнөө училищиин хүдэлмэридэ Ажалай резервнүүдэй управленишье, Хүдөө ажахын министерствошье анхаралаа хандуулнагүй. «Үншэршэнхэй байгшабди даа. Һая Хүдөө ажахын министерство машинно-тракторна станцинуудай инженерно-техническэ мэргэжэлтэдые суглуулжа, юрын сеялкые яажа кукуруза тарихаар тааруулха тухай хөөрэлдэһэн юм байна. Манда дуулгаагүй. Мэдэнгүй үлэшөөбди» гэжэ директор нүхэр Маньков хөөрэнэ.

Мүн МТС-үүдэй дирекцинүүдшье 10—20 хүбүүдээ эльгээжэрхёод, тэдэнэрнай ямараар һуража байнаб гэжэ һонирходоггүй.

Урда жэлнүүдэйхидээ орходоо энэ училищиин хүдэлмэри зарим тэды һайжаржа байна. Эндэ һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха арга боломжонууд бии болгогдоо. Багшанарай кадрнууд бэхижүүлэгдээ, курсантнууд материальна талаараа хүсэд хангагданхай. Энэ хүдэлмэриие һайжаруулхын тула училищиин дирекци тон түрүүн мастернуудайнгаа кадрнуудые һайжаруулха ёһотой. Юуб гэхэдэ, мастернууд даажа байдаг группынгаа 30 гаран хүнүүдэй түлөө али бүхы талаарнь харюусадаг, тэдэнтэйгээ ходо сугтаа ябажа, багшанарай хүтэлбэри доро практическа, теоретическэ занятинуудые үнгэргэдэг байна. Тиимэһээ тэдэнэр эрдэм мэргэжэлэйнгээ, культурынгаашье талаар бэлэдхэл һайнтай хүнүүд байха ёһотой. Харин эндэхи мастернуудай оройдоол 3-ниинь долоон классай эрдэмтэй, бэшэниинь 3—4 класстай, өөһэдэйнь хэлэдэгэй ёһоор, практигууд юм. Тиихэдэ хамтынгаа байрын барилгые түргэдхэхэ, һуралсалай шэнэ корпус барижа захалха тушаа училищиин дирекци хэмжээ абаха ёһотой.

Ойрын жэлнүүдтэ орон дотороо хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо зорилгын бүхы советскэ арадай урда табигдаад байхада мүнөө манай хүдөө ажахыда газартаряалангай культурые үнэхөөр дээшэлүүлжэ шадаха эрдэм мэргэжэл ехэтэй, алишье талаараа бэлэдхэл һайнтай тракторисннууд хэрэгтэй.

Д. Цыренжапов, манай тусхай корреспондент.

Түрүү жолоодогшод

Үглөөнэй 7 часһаа эхилээд, томо томо автобусуудай, хүнгэн машина-таксинуудай городой үйлсэнүүдээр үгсэн, уруудан ябахыень харахат. Энэ хадаа Улан-Удын автотранспортна 3-дахи конторын олон тоото машинанууд город доторой 12, хүдөө гараһан 14 маршрудаар хүнүүдые зөөхэеэ замда гараба гээшэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ЗИС-155, ПАЗ-651 гэхэ мэтын шэнэ маркын автобусууд, хүнгэн машинанууд олоор абтажа, автобусна парк нилээд үргэдөө. Мүнөө энэ парк үдэр бүхэндэ 25 мянга шахуу хүнүүдые зөөхэ шадалтай болонхой. Тэрэнэй ашаар мүнөө хүдөө нютагууд ба городууд хоорондын холбоо барисаан бүри һайжараа. Һүүлэй үедэ Улан-Удэ — Сосново-Озерск, Баргажан—Курумкан, Татаурово—Нестерево, Темлюй — Кабанск — «Исток» гэһэн маршрудаар автобусууд ябадаг болоо. Һаяар Улан-Удэ—Кабанск гэһэн маршрудаар автобус ябадаг болохо.

Автотранспортна конторын жолоодогшод машинануудаа һайнаар ашаглажа, заһабарида оруулангүй удаан ябуулхын, горючи алмахын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэһэн байна. Абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэдэнэр бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ, яһала һайн амжалтануудые туйлаа. Мүнөө машинануудаа заһабарида оруулангүй 190—200 мянган километр ябуулһан жолоодогшод тэдэнэй дунда олон. Жэшээлхэдэ, М. Я. Цацко автобусоо заһабарида оруулаагүй, 218 мянган километр ябуулжа, даалгабаряа 2,9 дахин үлүүлһэн байна. Мүн тэрэнэй жэшээгээр нүхэд М. Чупышев, И. Заиграев, Е. Козлов, И. Коренев ба бусад хүдэлмэрилнэ. Һүүлэй үедэ жолоодогшод нүхэд Чупышев Заиграев хоёр 4700 түхэригэй бензин, 9240 түхэригэй резинэ алмаһан ба заһабарилга дээрэ 21 мянган түхэригэй алмалта хэһэн байха юм.

Мүнөө энэ конторын коллектив Майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, бүри ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө шармайн оролдожо байна.

Н. Рябованов.

Шефскэ туһаламжа

Хэлхеэ холбооной министерствын республиканска управлени (начальнигынь нүхэр Сарапулов) шефтээ абаһан Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо бага бэшэ туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээлхэдэ, мэнэ һаяхан 11 хүнһөө бүридэһэн нэгэ бригада эмхидхэжэ, тус колхоздо эльгээгээ. Мүнөө энэ бригада малай байрануудые барилгада орохо 250 гаран кубометр модо бэлдээд байна.

Тэрэшэлэн управлениин коллектив ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Управлениин уранһайханай самодеятельностиин коллектив колхозой гэшүүдтэ һонирхолтой олон концертнүүдые харуулһан байна.

Мүнөө тэдэнэр колхоздо радиогой ба телефонно точконуудые бүри олон болгохын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ захалаа.

А. Александров.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Мартагдашаһан бригада тухай

Добо-Ёнхор гэжэ нютагта урданһаа хойшо аминдаа ажахытай Заиграйн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель байһан юм. Колхоздо 40 шахуу үрхэтэ айл тоологдодог һэн. Тиин Ацагат гэжэ нютагай багахан колхозтой хамтаржа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз болоһон байна. Тэрэ үедэ энэ бригада өөһэдын клубтай, тэрэнэй дэргэдэ 20 шахуу хүнһөө бүридэһэн уранһайханай самодеятельностиин коллектив хүдэлмэрилжэ, колхозой гэшүүдтэ, малажал дээрэ болон таряанажалай бригадада ажаллажа байгаашадта зүжэг, наада харуулдаг байгаа. Мүн кино ерэжэ, кинофильмнүүдые харуулдаг һэн.

Харин 2—3 жэлэй саада тээ Добо-Ёнхор нютагтахи бригада аймагай томохон колхозуудай нэгэн болохо, шанга шадалтай, баян дэлгэр байдалтай «Улаан Эрхирик» колхозтой хамтаржа, эндэнь тус колхозой 5-дахи бригада тогтоо. Теэд мүнөө тус бригада огто мартагдашанхай байна.

Урдань Добо-Ёнхорто нэгэ магазин байһан аад, наймаалагшаар хүдэлмэрилхэ хүн үгы гэһэн шалтагаанаар урзанда жэлдэ хаагдашанхай. Магазинай үгы дээрэһээ энэ бригадынхид, малшад даб гээд хэрэгтэй болодог дабһа, зуруул, сай, мылэ ба бусад юумэнүүдые абаха хэрэг гарахада аяар 10 гаран километрын газарта байдаг Онохой тосхон ошохо баатай болоно. Дабаатын сельпогой (түрүүлэгшэнь нүхэр Самаганов), Заиграйн аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл наймаа һайнаар эмхидхэжэ, эд хэрэглэгшэдые дүүрэнээр хангаха байһан аад, мүнөө үедэ бараагаар тон лэ муугаар хангана. Нёдондоной октябрьһаа хойшо энэ оной февраль болотор нэгэ дахин нүүдэл наймаан ерээ болоод, мүртэй юумэ наймаалагдаагүй, зарим хүнүүдэй ерэжэ үрьдөөгүй байтарнь ябашаһан байха юм. «5 һара боложо ерээ болоходоо үзэгдөөд лэ ябашаха гэжэ хайшаа юм гээшэб» гэжэ 5-дахи бригадынхид гэмэрэлдээд үлэһэн байна.

Кино, концерт, зүжэг, наада харалгын талаар тоншье тулюур. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй сентябрь һарада аймагай Культурын таһагай нүүдэл кино ерэжэ, кино харуулха билет худалдаһан аад, кино аппаратурынгаа эбдэрхэй байһан дээрэһээ харуулангүй, киноаппаратураяа орхёод Заиграй ошоходоо, «Билэ ерээд харуулхабди. Биледээ хадагалаад байгты» гэһэн аад, удаань машинаар ерэжэ, аппаратураяа абаад ябашоо. Тиин эндэхид мүнөөшье хүрэтэр «ерэхэ киномеханигые» хүлеэһээр.

Концерт, зүжэг, наада бригада болоһоор хараагүй. Эндэ клуб гэжэ нэрэтэй байшан бии юм. Теэд тэрэнь хүнэй ороод хүлөө гэшхэхын аргагүй ехэ забһартай палаахануудтай, зосоонь ондоо юуншье үгы. Кино харуулдаг, клубые хүдэлмэрилдэг болгохо, магазин нээхэ, бригадада улаан булан бии болгохо гэһэн эрилтэнүүдые бригадынхид хамтын суглаан бүхэндэ табидаг юм. Теэд колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Найманов), партийна эхин организаци гансал хооһон үгөөр тэдэниие найдуулаад лэ, тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлдэггүй заншалтай. Ядахын сагта бригада дээрэ баннишье үгы. Бригадын гэшүүд, малшад намарай һэрюунһээ эхилжэ, зунай халуун болотор банида орохо аргагүйдэнэ. Харин зунай халуунда Үдэ голдо ошожо ородог бэеэ угаадаг.

* * *

Мүнөө энэ бригадада, мүн һүнэйтоварна фермэ болон малай гүүртэнүүдтэ, хонинной фермэнүүдтэ ажаллажа байгшадай дунда КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэрние тайлбарилан ойлгуулха талаар энэ гэхэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Эндэ агитаторнуудшье томилогдоогүй байха юм. Нэгэшье лекци, элидхэл уншагданагүй, хөөрэлдөөнүүдшье үнгэргэгдэнэгүй.

Бригадын һуурин зоной ехэнхинь ямаршье газетэ, журнал захяагүй байха юм. Эндэ газетэ, журнал захиха талаар аймагай хэлхеэ холбооной таһагһаа хүншье ябадаггүй.

Энэ бригадынхидые культурна ажабайдалаар хангаха гээшэ колхозой правлениин, партийна эхин организациин шухалын шухала зорилго болоно.

Р. Жигжитов.

„Темп“ кинотеатрын хүдэлмэриие гуримшуулха

Кяхта городой «Темп» кинотеатрта эмхи гурим сахигданагүй. Юундэб гэхэдэ, билет худалдадаг кассань тогтоогдоһон болзортоо хүдэлмэрилжэ захалдаггүй, хододоо хожомдожо нээгдэнэ. Энээн дээрэһээ боложо, кассын үүдэндэ хүн зон удаан саг соо хүлеэнэ, түрилдэнэ, шууялдана. Мүн киношье гараха сагһаа заримдаа хожомдоно, заримдаа түрүүн захалшана.

Гадна, кинотеатр соонь ороходо тооһотой, шоройтой, энээгүүр, тэрээгүүр саарһан, зуруулай модон, тамхинай үлэгдэлнүүд гэхэ мэтэ дүүрэн хаягдашанхай хэбтэдэг. Сонхонууд дээгүүрнь хурга зузаан тооһон. Кинокартинын гаража байхада хүнүүд тамхи татана. Кинокартинануудынь гарахадаа заримдаа бүдэхи, абяа муутай байдаг. Лентэнүүдынь ходо таһардаг.

Эдэ бүхы дутагдалнуудаа һайса мэдэжэ байгаад, «Темп» кинотеатрын директор нүхэр Дагбаев хэмжээ абахые огто оролдоногүй. Кяхтын аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһаг энэ кинотеатрын хүдэлмэриие гуримшуулжа, Кяхта городто кино харуулгые һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Б. Ванчиков.

Кукурузын үрэһэ ургуулжа абаха тухай

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэрние бэелүүлэн, республикын колхозууд, совхозууд энэ жэлдэ кукуруза хэдэн арбаад мянган гектарта таригдаха байна. Удахи жэлнүүдтэнь энэ культурын талмай үшөө ехэ болгогдохо юм.

Кукуруза энэ жэлдэ бултадаа шахуу асарагдаһан үрэһөөр таригдаха. Юуб гэхэдэ, республикамнай өөрын үрэгүй, тэрэниие горьтойхон талмай дээрэ ургуулха тушаа хэншье оролдоогүй, юушье хэгдээгүй байгаа юм.

Культура бүхэн нютагай үрэһөөр таригдаха ёһотой гэжэ советскэ агробиологическа болон экономическа наука заана. Нютагай үрэһэн тэрэ нютагтаа хододоо һайн ургаса үгэнэ.

Энэ эрилтые хараадаа абажа колхоз, совхоз, хамһабарииин ба һуралсалай ажахы бүхэн өөрын үрэ ургуулха хүдэлмэри мүнөө жэлдэ эхилхэ ёһотой. Энэ эрилтые дүүргэлгэдэ зарим тэды туршэл ушаржа магад. Гэбэшье, кукурузын орой эдеэшэдэг сортые тарихада манай эндэ хүсэд эдеэшэһэн үрэһэнэй абтажа шадагдаха байһаниие зарим ажахынуудай хэһэн ажал болон дүй дүршэл гэршэлжэ харуулна.

Бурят-Монголой хүдөө ажахын техникумэй һуралсалай ажахыда, манай овощиин үрэһэнэй туршалгын станцида кукурузын үрэһэ ургуулха талаар гурбан жэл соо хэглэһэн туршалгын үрэ дүнгүүд тухай энэ бэшэг соо бэшэхэ хүсэлэнтэйб.

Тиихэдэ элдэб сортнууд, мүн кукуруза тариха агротехническэ арганууд туршагдажа үзэгдөө. Эртэ эдеэшэдэг сортын кукуруза һайнаар утэгжүүлэгдэһэн, нэмэри ба уһалагдадаг газарта тарихада, ургаса һайнтай байжа, жэл бүхэндэ хүсэд эдеэшэһэн буурсагууд абтадаг. Гэбэшье, энэ хадаа орой эдеэшэдэг, эшэ үндэртэй сортнуудта орходоо ногоон ургаса үгэлгөөрөө Союзай бусад районуудһаа 2—3 дахин доошоо байдаг гэжэ шэнжэлэгдээ. Агротехникэ һайнаар хэрэглэн, эшэ үндэртэй сортые тарихада ногоо үгэлгөөрөө һураггүй ашагтай байдаг.

Орой эдеэшэдэг сортые мүн лэ нэмэри газарта, нютагай болон минеральна утэгжүүлгээр һайнаар утэгжүүлэгдэһэн үрэжэл ехэтэй хүрьһэндэ һайса уһалаад тарихада гектарһаа 1000 болон тэрээнһээ дээшэшье центнер ногоон ургаса абтажа шадагдаха байна. Иимэ сортын кукурузын буурсагууд хэзээдэшье эдеэшэдэг юм. Зарим дулаан жэлдэ ургасань хүсэд эдеэшэжэ, үрэһэнэй таряа үгэдэг байна.

Һайса эдеэшэһэн үрэһэ наринаар шэлэжэ тариһан ажахы өөрын үрэһэтэй боложо шадаха. Энэ культурын рассадые горшоогхонууд соо тарибал, ажахы бүхэн орой эдеэшэдэг сортын үрэһөөр өөрыгөө хангажа шадаха болоно. Техникумэй һуралсалай ажахыда 1954 ондо иимэ туршалга хэһэн байгаабди.

Одесса городой Т. Л. Лысенкын нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна селекционно-генетическэ институдһаа абтаһан «Грушевская Одесская» гэжэ орой эдеэшэдэг, эшэ үндэртэй кукурузын үрэһэ абаа һэмди. Тэрэниие хайша хайшаа 8 сантиметр хэмжүүртэй хүрьһөөр хэгдэһэн горшоогхонууд соо туд бүриин 3—4 ороохо һуулган, түрүүшынхиинь апрелиин 30-да, хоёрдохиинь майн 8-да—иимэ хоёр болзорто таряа бэлэйбди. Тарихынгаа урда тээ 1 килограмм үрэһые 2 грамм гранозан хороор угаагаабди. Парнигай нэгэ рама соо 200 хэһэг тиимэ горшоогхонууд багтаагдаа һэн.

Рассадануудые поли дээрэхи эрхэ байдалда дадхаахын тула хээрэ һуулгахаһаа 7—10 үдэр урид үдэрынь рамануудаа нээдэг болоһон байнабди. Һүүлшын 3—4 үдэр соо ехэ хүйтэн болохоор бэшэ байгаа һаань, һүниндөө рассадаяа бүглэнгүй хонуулдаг һэмди.

Кукурузын рассада бага хүйтэниие яһала тэсэдэг. 2—3 градус хүйтэн байхада рассаданууд поли дээрэ һуулгагдадаг һэн. Нёдондо удаан хабарай болоһон дээрэһээ горшоогхонуудта ургуулагдаһан рассадаяа июниин 8-да полидо һуулгаа һэмди. Эртэ хабар болоо һаань, рассадануудые хэдэн үдэр урид полидо һуулгахада болоно.

Нэгшэнги хүрьһэ болон минеральна утэгжүүлгээр һайса утэгжүүлэгдэһэн элһэлиг хүрьһэндэ, квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэгдэһэн байна. Нүхэнүүдэй хоорондо 70 сантиметр зайтай байха зэргэтэй. Зарим нүхэнүүдтэ хоёр—хоёр эшэ һуулгагдаа һэн. Бурят-Монголой эрхэ байдалда һайнаар утэгжүүлэгдэһэн, шииг нойто ехэтэй хүрьһэндэ тарихадаа нүхэн бүхэндэ 3—4 эшэ, тиихэдэ үрэжэл ба нойто багатай хүрьһэндэ тарихадаа нүхэн бүхэндэ 2—2 эшэ һуулгахада һайн гэжэ 1954 ондо хэгдэһэн шэнжэлгээр элирүүлэгдээ.

Зунай үедэ шэбхын шүүһэндэ минеральна утэгжүүлгэ холижо, ургасада гурба дахин нэмэлтэ тэжээл оруулагдаһан, буртаг үбһэн түүгдэһэн, ряд хоорондынь газар гурба дахин элдүүрилэгдэһэн байна. Мүн шоройень нэгэ дахин обоолһон, таба дахин уһалһан байгаабди. Кукурузын үндэрынь 3 метртэ хүрэжэ, нэгэ нүхэнһөө ургаһан ногооной шэгнүүр, дунда зэргээр табан килограмм боложо, нэгэ гектар кукуруза хамта 1020 центнер ногооной ургаса үгэһэн байна. Эшэ бүхэндэ хүсэд эдеэшэһэн 1—2 буурсаг ургаа.

Горшоогхонууд соо ургуулагдаһан «Грушевская Одесская» сортын рассадын буурсагай шэгнүүр 1954 ондо 65 грамм болоһон байха юм. Тиимэһээ нүхэн бүхэндэ 4 эшэ таригдаһан һаа, гектарай 52 центнер, хоёр эшэ таригдаһан һаа, гектарай 26 центнер үрэһэн абтаха болоно.

Горшоогхонууд соо гушан хоногто ургуулһан рассадануудые полидо һуулгахада Бурят-Монголой эрхэ байдалда гектарһаа 50 центнер, мүн оройн сортнуудые тарихада үрэһэнэй бүришье ехэ ургаса абтажа болохо гэжэ нёдондо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүй дүршэл харуулаа.

Нэмэлтэ искусственна үрэжүүлгэ хэхэ, үлүү һалаануудыень тайраха гэхэ мэтын арганууд хэрэглэгдээгүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Эдэ аргануудые хэрэглээ һаа, кукурузын үрэһэнэй бүри ехээр хуряагдаха, шанарайнь һайжарха байһаниинь хэлсээнгүй.

Кукурузые үгэрсэтэй хамта тариһан дүй дүршэл тухайгаа хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Иигэжэ тарилга хэһэнэй ашаар үлүү ехэ хүсэ гаргангүйгөөр үгэрсын яһала һайн ургаса хуряагдахаһаа гадна, үшөө 250 центнер силосэнэ ногоон абтаха байна гэжэ энэ туршалга харуулаа.

Бурят-Монголой эрхэ байдалда наранай гэрэлэй ехэ байдаг хадань, нэгэ газарта хоёр ондоо культура таряад, тэрээндэ шииг нойто, нэмэлтэ тэжээл һайса оруулаа һаа, нилээд ехэ ургаса абтажа шадагдаха байна. Энээниие хараада абажа, үгэрсэ тарилсахадаа кукурузын ряд хоорондые 1,4 метр зайтайгаар һуулгаһан байнабди. Иигэжэ тарихада үгэрсэ кукурузын эшэнүүдтэ ойро зуура халхалагдахадаашье, ургасаяа заашье доошолуулдаггүй байба. Үгэрсые ондоо ургасатай сугтань тарихада олонхи ушарта һайн ургаса үгэдэг гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Иимэ газарые ганса үгэрсэ тариһандаа орходоо оло дахин уһалха хэрэгтэй. Үгэрсын ряд хоорондын газарые элдүүрилгэдэ һаалта болохогүйгөөр кукурузые тариха ёһотой. Тиихэдэ кукурузые гар тяпка доро гү, али кукуруза һуулгадаг гар зэмсэгээр, үгэрсэтэй адли болзорто тариха хэрэгтэй. Үгэрсэ юрын аргаар таригдадаг.

Кукурузын үрэһэн 35 хоногто горшоогхонууд соо ургуулагдаһанай һүүлээр полидо таригдаха зэргэтэй. Үгэрсые обоолгдоһон бороздада тарихадаа кукурузые нэгэ обоо алгад бэе бэеһээнь 140 сантиметр зайтайгаар тэрэ обоонуудайнгаа дээгүүр тариха ёһотой. Уһалагдадаг газар дээрэ кукурузын үрэһэн гүйхэнөөр, 4—5 сантиметр гүнзэгыдэ һуулгагдадаг юм.

Кукуруза болон үгэрсын ургасада таршаа, сохо мэтын амитад ехэ хоро хүргэдэг байна. Тиимэһээ газарай хүрьһэндэ гексохлоранай ба ДДТ-гэй дустнуудые оруулхаһаа гадна, үрэһые иимэ хороор угааха ёһотой. Тэрэнэй тула үрэһые гранозанаар угааха зуураа, дустнуудые нэмэдэг юм.

Кукурузын гибриднэ үрэһэн юрын үрэһэндэ орходоо ургасые 30 процент хүрэтэр дээшэлүүлдэг. Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол соо заагдаһанай ёһоор Бурят-Монгол хадаа оронойбусад республикануудта адли ойрын 2—3 жэлдэ кукурузые гансал гибриднэ үрэһөөр таридаг болохо ёһотой.

Жэшээнь, Днепропетровско область орон доторoo түрүүлэн, 1954 ондо кукурузын бүхы тарилгын 97,6 процентыень гибриднэ үрэһөөр тариһан байна. Теэд энэ талаар манай эндэ юушье хэгдээгүй байха юм. Хүдөө ажахын Львовско институдай селекциин кафедраһаа би гибриднэ багахан үрэһэ абаа һэм. Манай эндэ ямар гибридэй һайнаар ургажа шадаха байһан тухай гансал энээхэн сортын гибридһээ тобшолол хэхын аргагүй. Гэбэшье, 1952 ондо «Миннезота белая кремнистая» гэжэ гибрид һайн ногоо болон һайнаар эдеэшэһэн томо буурсагуудые үгэһэн байна.

Тиигэбэшье, гибриднэ үрэһэн лэ һаа, баян ургаса үгэжэ шадаха гэжэ болохогүй. Республикамнай баян ургаса үгэдэг нютагай үрэһэ ойрын жэлнүүдтэ ургуулдаг болохо ёһотой. Тиимэ сортнуудые шэлэн олохо, гибриднэ сортнуудые шэнжэлхэ талаар манай эндэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй.

Манай республика үндэр ургаса үгэдэг кукурузын өөрын, һайн үрэһэтэй болохо аргатай.

В. ЛЕВЕНКО, Бурят-Монголой хүдөө ажахын техникумэй һурагша.

Чехословакида Советскэ Армида монумент нээгдэбэ

ПРАГА, апрелиин 4. (ТАСС). Фашистска эзэмдэгшэдһээ Зүүн Словакиие сүлөөлхын түлөө Советскэ Арми Драговско хадануудай хүтэл дээрэ хүндэ хүшэр байлдаа хэһэн юм. Энэ хүтэлэй орой дээрэ Советскэ Армида зорюулагдан баярай оршон байдалда монумент үсэгэлдэр нээгдэһэн байна гэжэ чехословацка телеграфна агентство мэдээсэнэ. Чехословакиин Коммунистическэ партиин, правительствын делегациин гэшүүд республикын президент А. Запотоцкий түрүүтэйгээр монументые нээлгэ дээрэ байлсаа.

Энэ баярта СССР-эй посол Н. П. Фирюбин байлсаа.

Монументые нээлгэтэй дашарамдуулан республикын президент А. Запотоцкий үгэ хэлээ.

КНР-эй предприятинуудта майн урда тээхи ажалай мүрысөөн дэлгэрнэ

ПЕКИН, мартын 5. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын предприятинуудта майн урда тээхи ажалай мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Пекинэй, Шаньдун, Шэньси, Хэйлунцзян, Ляонин, Гирин ба бусад провинцинуудай промышленна предприятинуудай коллективүүд майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсохо зуураа, апрелиингээ үйлэдбэриин түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн уялгануудые абаа.

Майн урда тээхи мүрысөөндэ хитадай түмэрзамшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. «Гиринжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Чанчуньска паровозно депогой машинистнууд майн нэгэнэй һайндэрые ажалай ехэ амжалтануудтайгаар угтахаяа байна.

МНР-эй Тамцаг-Булагай госхоздо

УЛАН-БАТОР, апрелиин 5. (ТАСС). Халхын-Гол мүрэн шадархи Тамцаг-Булак гэжэ газарта японско эзэмдэгшэдтэй урдань хатуу шанга байлдаанууд болоһон байгаа. Эндэ гүрэнэй ажахы байгуулагданхай. Мүнөө госхоздо түл абалгын тон харюусалгатай үе болоод байна. 5300 хурьган абтахаар хүлеэгдэнэ. Госхоз арба гаран мянган хонитой юм. Хонидойнь тоо ойрын жэлнүүдтэ дүшэ мянга хүрэтэр олон болгогдохо юм.

Хабарай тарилгада бэлэдхэл эдэ үдэрнүүдтэ госхоздо түлэг дундаа ябажа байна. СССР-һээ абтаһан хүсэтэ тракторнууд шэнэ газар хахалха юм.

Монголой ажалшадта зорюулагдан элүүржүүлгын газарнууд байгуулагдана

УЛАН-БАТОР, апрелиин 5. (ТАСС). Ороной гоё һайхан нютагуудта элүүржүүлгын газарнууд байгуулагдана. Революциин урда тээ Монголдо иимэ газарнууд оройдоошье үгы байһан юм. Мүнөө республика дотор профсоюзна 25 санатори ба амаралтын байшан хүдэлмэрилнэ. Кур, Хужарта гэжэ халуун аршаанууд олондо мэдээжэ болонхой. Эндэ хэрхэтэһэн, зүрхэ һудаһанай ба нервын үбшэнтэй болоһон хүнүүд аргалуулдаг юм.

Элүүржүүлгын газарнуудые болбосон зохид түхэлтэй болгохын тулада 1947 ондо 0,5 миллион түхэриг һомологдоһон байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 10 миллион түхэриг һомологдоо. Ерэхэ зун Монголой элүүржүүлгын газарнуудта үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо дүшэн процентээр олон ажалшад амарха байна.

Румыниин хүдөө ажахыда түрүү агротехникэ хэрэглэгдэнэ

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Мүнөө жэлэй хабар Румыниин тарилгын бүхы талмай сэбэрлэгдэһэн ба хороор угаагдаһан үрэһөөр таригдаха юм.

15 мянган гектар газарта кукуруза таригдаха юм. Тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхын тулада гибриднэ үрэһэн хэрэглэгдэхэ байна. Кукурузын гибриднэ үрэһэ ехээр абахын тулада 1954 онойхидо орходоо таба дахин ехэ талмай дээрэ гибридизаци хэгдэхэ юм.

Үрэһые яровизацилха арга метод үргэнөөр хэрэглэгдэхэ байна. Сахарна свёклын бүхы талмайн 30 процентнь яровизацилһан үрэһөөр таригдаха юм. Яровизацилһан хартаабха тарилга үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд ехэ болохо байна. Кукуруза, наран сэсэг ба хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар тарилга 1954 онойхидо орходоо дүрбэ дахин ехэ болохо байна.

Агротехническэ түрүү аргануудые шудалха зорилгоор хүдөө ажахын советскэ дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министрын мэдүүлгэ

ДЖАКАРТА, апрелиин 5. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикые, тэрэшэлэн Урда Вьетнамые, Лаосые ба Камбоджые индонезийскэ правительствын бодотоор мэдэрхэ гэжэ шиидхэһэн тухай Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Сунарьо мэдүүлһэн байна. Энэ мэдүүлгэ мүнөөдэр хэблэлдэ толилогдоо.

Эдэ гүрэнүүдые хуулитаар мэдэрэлгэ эдэ гүрэнүүдтэ болохоёо байһан һунгалтын үрэ дүнгэһөө дулдыдаха байна гэжэ Сунарьо хэлээ.

Лондон. Общинануудай палатын хажууда хэдэн мянган хүн зон һаяхан суглараа. Баруун Германиие дахяад зэбсэглэлгые эсэргүүсэн буруушааһан плакадуудые тэдэнэй нилээд олониинь барижа ерээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүлэг демонстрантнууд парламентын дэргэдэ ерээд байна.

«Юнайтед Прессэй фото»

Эб найрамдалые хамгаалха Английска комитедэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, апрелиин 5. (ТАСС). Эб найрамдалые хамгаалха Английска комитет үсэгэлдэр мэдүүлгэ толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Английска арадай диилэнхи олонхидой хүсэл эрмэлзэлгэдэ зүршэн, водородно зэбсэг үйлэдбэрилхэ ба атомна дайнда бэлэдхэхэ замда орохо тухай Англиин правительство шиидхэбэри гаргаһан байна.

Энэ шиидхэбэри хадаа Баруун Германиие зэбсэглэхэ түсэбүүдые һайшаахаһаа гадна бүхы арадуудай аюулгүй байдалда пай түбэг тохёолдуулха байна. Атомна дайнда бэлэдхэлгэ, Баруун Германиие зэбсэглэлгэ, Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалга, сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулга,—эдэ бүгэдэ хадаа хүсэ баримталха политикые бэелүүлэн, өөһэдынгөө үзэл бодолые бусадта баадхахые эрмэлзэжэ байһан правительствонуудай зорилго мүн болоно гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Гэбэшье, арадууд иимэ байдалые зайсуулжа шадахаар яһала ехэ хүсэтэй. Тэдэнэр хадаа зүбшэл хэжэ, хэлсээнүүдые туйлахыень правительствонуудые баадхажа шадаха байна... Эб найрамдалай аша туһада зорюулан, ороноо ба бүхы дэлхэйе атомна дайнай уршагта хойшолонгуудһаа абархын тулада ондо ондоо үзэл баримталдаг хүнүүдэй нэгэдэжэ, хамтаараа ябуулга хэхэ саг мүнөө тулажа ерээд байна гэжэ мэдүүлгэ соо заагдана.

Атомна дайнай бэлэдхэлдэ эсэргүүсэхые уряалһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга дэмжэхыень ба эб найрамдалай болон арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхыень бүхы англичанинуудые комитет уряална.

Эб найрамдалые хамгаалхын түлөө тэмсэхэ французска таряашадай комитедэй хандалга

ПАРИЖ, апрелиин 5. (ТАСС). Парижска хэлсээнүүдые бэелүүлгэдэ эсэргүүсэн, атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүүсэн, атомна бомбонуудай запасые усадхахын ба атомна тэһэрэлгэнүүдые зогсоохын түлөө тэмсэхыень уряалан, Франциин бүхы таряашадта эб найрамдалые хамгаалхын түлөө тэмсэхэ французска таряашадай комитет хандаһан байна.

Французска таряашадай комитет хадаа саг үргэлжын хиналта бэелүүлэн буу зэбсэг хороохо тухай уласхоорондын хэлсээнүүдые үнгэргэхэ, тэрэшэлэн ороной экономическа хүгжэлтые, тусхайлбал, хүдөө ажахын хүгжэлтые хангаха политика ябуулха эрилтэ хэхыень таряашадые уряалаа.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ таряашадые олоор хабаадуулхыень таряашадай департаментска, кантональна ба нютагай бүхы комитедүүдтэ тус комитет дурадхаа.

Венгриин ба Югославиин хоорондо түмэр замай харилсаан дахин һэргээгдэбэ

БЕЛГРАД. (ТАСС). «Борба» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Югославиин ба Венгриин хоорондо түмэр замай харилсаан һэргээгдэжэ, апрелиин 2-то товарна поезднууд ябадаг болоо. Энэ зам хилэ шадарай Котериба гэжэ һуурин газар дээгүүр гарадаг юм. Энэ һуурин газар дээгүүр гараһан түмэр замаар удахагүй пассажирска поезднууд ябадаг болохо байна.

Японии гадаадын хэрэгүүдэй министртэй хэлсээ хэхэһээ Вашингтон арсаа

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 4. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, Японии гадаадын хэрэгүүдэй министр Сигемицуе ерэхэ неделидэ угтан хүлеэжэ, тэрээнтэй США-гэй гүрэнэй секретарь ба президент Эйзенхауэрэй хөөрэлдэхые Япони гуйһан байгаа. Энэ гуйлтадань Даллесай үгэһэн харюуе США-гэй гүрэнэй департамент толилоо.

«Сүлөөгүй байһан дээрэһээ алишье талынгаа һонирхожо байһан асуудалые Сигемицутэй зүбшэн хэлсэхын тулада хүсэдөөр бэлэдхэл хэжэ үрдихэгүй байнаб» гэжэ Даллес мэдүүлээ.

Советскэ Союзтай хэлсээ хэжэ һаяар эхилхэ байһан дээрэһээ японско правительство энэ аяншалга хэхэ тухай дурадхал оруулһан байгаа. Энэ асуудалаар американецуудай мүнөө ямар һанамжатай байһые мэдэхэ гэжэ токийско правительство хүсэһэн байжа болоо ха.

Японидо байдаг американска зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ гаргадаг 155 миллион доллар гаргашаяа 40 милл... доллар хүрэтэр хороохые Япони... сэдэг байна. Сэрэгэйнгээ бюдже... ехэ болгохыень Холбоото Штаду... баадхадаг байбашье, тэрэ бюдже... хороохые Япони мүн лэ хүсэдэг...

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 4. (ТАС... Ассошиэйтед Пресс агентствын к... респондентын Вашингтонһоо д... жуулһанай ёһоор, Японии гадаа... политика тухай асуудалаар Япон... гадаадын хэрэгүүдэй министр... энэ дороо хэлсээ хэжэ шадаха... байнаб гэжэ гүрэнэй секретарь Д... лесай мэдүүлгэ хэхэ үедэ, «Сиге... цу Вашингтон ниидэн орохоор б... болоод байгаа».

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 4. (ТАС... «Дейли Миррор» газетын шэнжэ... шэ Дрю Пирсон нигэжэ бэшэ... Президент Эйзенхауэр хадаа «Ул... Хитадтай байлдаа хэхын тула... японско базануудые Холбоото Ш... дуудта Япони хэрэглүүлхэгүй ба... гэжэ японско премьер-министр ... тоямын аятайханаар мэдүүлһэн... дээсэлые абаа».

Вьетнамдахи эблэрэлгэ тухай хэлсээе французска тала эбдэнэ

ХАНОЙ, апрелиин 4. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентство иигэжэ дамжуулна:

Тан-Хоа (Хойто Вьетнам) провинцида хүнүүдэй һаадгүйгөөр ябаха тухай асуудалые Вьетнамда ажаглалта ба хиналта хэхэ уласхоорондын комиссиин инспекционно бригада шалган хаража үзэжэ байнхай. Энэ бригада То-Ксюан округто мартын 28-да ерэжэ, Фук-Диа приходой католическа священник Буй Минь Вьен гэгшэтэй хөөрэлдэһэн байна.

Уласхоорондын бригадын гэшүүдэй олон тоото асуудалнуудта харюусаха зуураа, шажанда алба хэгшэ иигэжэ мэдүүлээ. Нютагай хүн зон эндэ һаадгүйгөөр иишэ тиишээ ябажа байдаг юм. Гэбэшье, ондоо тээһээ ерэһэн зарим этэгээдүүд католигуудай дунда дурагүйдэлгые үүсхэхэ ба тэдэниие урда зүг тээшэ нютагаа урилан ошохые баадхаха г... оролдоһон байна. Уласхооронд... бригадын нэгэ гэшүүнэй асууда... харюусахадаа би урда зүг тээшэ... тагаа урилан ошохые хүсэнэг... Хойто таладаа үлэхэ байнаб г... Буй Минь Вьен хэлээ.

Фук Диагай олохон католи... уласхоорондын бригадын гэшүү... иигэжэ хөөрэһэн байна. Гэр ба... нуудаа худалдаад, рисовэ поли... даа орхёод нютагаа урилхын ту... Фат-Диемдэ суглархые баадхах... жэ нгодиньдьемовскэ агентнүүд ... һэн байна.

Туһаламжа үзүүлхэбди, ороһон... долнуудые ажаглалта ба хиналта... хэ талаар уласхоорондын комисс... эльгээхэбди гэжэ уласхооро... бригадын гэшүүд тэдэниие найд... һан байна.

Турецко-ливанска хэлсээнүүд тухай коммюни...

АНКАРА, апрелиин 5. (ТАСС). Нэгэ талаһаа Турцида зорюутаар ерэһэн Ливанай президент Шамун ба ливанска премьер-министр Сольхын, нүгөө талаһаа турецкэ гүрэнэй ажал ябуулагшадай хоорондо болоһон хэлсээнүүд тухай турецко-ливанска хамтын коммюнике эндэ толилогдоо.

Коммюнике соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. «Нягта холбоо» байгуулха, хоорондоо зүбшэлсэжэ байха, тэр... лэн турецко-ливанска «харил... ажаллалгые» бэхижүүлхэ шу... гэжэ Турци ба Ливан тоолоно.

Шамун ба Сольх Турциин пр... дент Баярта үдэшүүлэн апрелии... дэ Анкараһаа Стамбул ороо. Ту... кэ агаарай-сэрэгэй ба далайн-сэр... хүсэнүүдэй манёврые тэдэнэр хар... байна.

Англиин премьер-министр Уинстон Черчилль тушаалһаа бууба

ЛОНДОН, апрелиин 5. (ТАСС). Уинстон Черчилль мүнөөдэр үдын хойно Букингемскэ ордондо орожо, Англиин премьер-министрын тушаалһаа бууха тухай гуйлтые королева Елизаветада барюулаа гэжэ лондонско радио мэдээсэнэ.

Букингемскэ ордоной канцеляриин хуулита мэдээсэл соо иигэжэ хэ... дэнэ. Премьер-министрын ба мү... сангай нэгэдэхи лордын тушаал... һаа бууха тухай гуйлтые Уин... Черчилль королевадэ барюулаа. ... гуйлтыень королева зүбшөөһэн ... на.

Америкын хүдэлмэригүйшүүл ехэ хүндэ байдалда оронхой

Нью-Йоркдо Бродвей болон 4-дэхи авень хоёрой хоорондо Юнион-сквер оршодог юм. Эндэ жэл бүри хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд болон хүдэлмэригүйшүүл сугларадаг. Тэдэнэр дуулаһан хараһан һонинуud тухайгаа хөөрэлдэжэ, бүлэг бүлэгөөрөө байдаг гү, али һандалинууд дээрэ һуудаг юм. Тэдэнэй зариманиинь даам табидаг гү, али газетэнүүдые уншадаг. Энэ сквер соо прогрессивнэ профсоюзуудай болон компартиин митингнүүд, демонстрацинууд болодог.

Юнион-сквер хадаа хаанаһаа хүдэлмэри оложо болохо тухай мэдээсэлнүүдые хүдэлмэригүйшүүлэй дууладаг газарынь болонхой юм. Энэ паркда ерэһэн хүдэлмэришэдһөө һурагшалан, тэдэнэр зарим предприятинуудай байдал тухай мэдэжэ абаад, бага ехэшье һаань салин хүлһэ абахаар лэ газар бэдэржэ ошодог байха юм. Мүнөө ажал хүдэлмэринүүдые бэдэрһэн хүнүүдэй тоо Америкын Холбоото Штадуудта улам олошоржо байна.

Мүнөө энэ орон дотор 5 миллион гаран хүнүүд огто хүдэлмэрилнэгүй. Эдээнһээ гадна 7970 мянган хүнүүд хүдэлмэриин бүхэли недели соо ажалладаггүй. Хүдэлмэригүйдэлгэ таһалгаряагүйгөөр олошоржол байна. США-гэй ажалай министерствын болон худалдаа наймаанай министерствын хуулита мэдээсэлэйшье ёһоор, энэ оной январьда орон доторойнь хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 500 мянган хүнөөр олошорһон байгаа.

Хүдэлмэригүйшүүлэй олошоржо байһанай гол шалтагаанууд хадаа США доторхи экономическа кризисэй улам ургалгатай, экономикынь зарим һалбаринуудтахи үйлэдбэрилгын хэмжээнэй бага бололготой нягта холбоотой юм. Жэшээнь, 1948 ондо нүүрһэнэй промышленностьда 442 мянган хүн хүдэлмэрилдэг байһанаа, харин нүүрһэ малтан абалгын хорохотой хамта (1947 онһоо 1954 он хүрэтэр США дотор нүүрһэ малтан абалгын 150 миллион тонноор бага болохотой хамта) 1954 ондо оройдоол 215 мянган горнягууд ажалладаг байгаа. Тиихэдээшье тэдэнэр бүхы недели соо ажалладаггүй байһан юм.

Хүдэлмэригүйшүүл үшөө юун дээрэһээ олошорооб гэхэдэ, олохон компанинууд ашаг олзоёо ехэдхэхэ хүсэлтэйгөөр өөһэдынгөө предприятинуудые урда штадууд тээшэ нүүлгэнэ. Юундэ тиигэнэб гэхэдэ, тэндэ хойто штадуудтань орходоо хүдэлмэришэнэй салин хүлһэн хоёр дахин шахуу бага байдаг. Мүн хүдэлмэришэдэй олонхинь (гол түлэб негрнүүд) профсоюзууд боложо нэгэдээдүй байна. Иигэжэ «предприятинуудые нүүлгэһэнэй» эсэстэ хойто штадуудта байһан хүдэлмэришэнэй бүхы тосхонууд болон городууд үлэсхэлэн ядуу байдалтай болошонхой. Урда штадууд тээшэ нүүлгэгдэһэн предприятинуудай хүдэлмэришэд энээндэнь һаад тойбо ушаруулха гэжэ оролдодог юм. Теэд, энэншье ехэнхидээ аша үрэгүй байдаг.

Бритвэнүүдые үйлэдбэрилдэг «Американ сэйфкети рэйзор» (Бруклин) гэжэ компаниин 1.400 хүдэлмэришэд урагшаа Стонтон город руу предприятиингаа нүүлгэдэ эсэргүүсэн жэл шахуу саг соо тэмсэжэ байна. Предприятитаяа шэнэ газарта ошоһон хүдэлмэришэдтэ «һайн байра», «тамаралгын бассейн» үгтэхэ юм гэжэ тус компани найдуулдаг юм. Тиигэхэтээ хамта тэндэхи гуримаар салин хүлһэ абаха болохот гэжэ хүдэлмэришэдтэ уридшалан һануулдаг. Энэнь мүнөө абадаг салин хүлһэнэйнь хахадынь болоно. Энэ Стонтон городто үндэһэ яһа баримталан доромжололго дэлгэрэнхэй. Тэндэ ошогшодые «һайн байрын» орондо балгааһан гэр, «тамаралгын бассейнын» орондо нэгэ багахан горхон хүлеэнэ гэжэ Стонтон городто түрэһэн аад, мүнөө энэ предприятида хүдэлмэрилжэ байһан нэгэ эхэнэр хэблэлдэ мэдээсэнэ. Тус предприятиин хүдэлмэришэд Стонтондо нүүжэ ошохоёо арсахатай хамта үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүдые абаашаха гэхэдэнь һаад хэнэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин хоёрто эндэхи хүдэлмэришэд профсоюзтай хэһэн договорой болзорой (1955 оной мартын табан хүрэтэр) дүүрэтэр машинануудые предприятиһаа нүүлгэхэгүй гэһэн эрилтэтэйгээр тэмсэһэн байгаа. Тиихэдэнь энэ компани моритой полицинуудые дуудажа хүдэлмэришэдые шиидамаар сохюулһан, намнуулһан байна.

США доторхи олохон хүдэлмэришэд промышленностиин хэдэ хэдэн һалбаринуудые автоматизацилгатай хамта, мүн компанинуудай ниилэн хамтарһанай эсэстэ хүдэлмэригүй бололгын аюул доро хододоо байдаг юм.

Мүнөө США-гэй автомобильна промышленностьда хамта дээрээ зургаан компанинууд тоологдоно. Тэдэнэй ниилэхэ үедэ нилээд олон албахаагшад, мүн хүдэлмэришэдшье ажал хүдэлмэриһөө гаргагдаһан байгаа. Автоматизацилгын болон ниилэлгын эсэстэ үйлэдбэриһөө 1,7 миллион хүдэлмэришэд хаягдаа. «Форд» гэжэ автомобильна компани үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багаар Кливлендэдэ моторно шэнэ завод ашаглалгада оруулаа һэн. Энэ завод соохи үйлэдбэриин бүхы процессүүд барандаа шахуу автоматизацилагданхай юм. Жэшээнь, моторой цилиндрнүүдэй блок хүдэлмэришэнэй гар хүргэлтэгүйгөөр бүтээгдэдэг байна. 530 операцинуудые автоматическа станогууд хэдэг юм. Эдэ станогуудые профсоюзай түлөөлэгшэдэ харуулжа, «эдэ хүбүүдһээ хайшан гээд гэшүүнэй түлбэри абаха байнат?» гэжэ компаниин түлөөлэгшэ енгүүтэйгээр асуугаа һэн. Тиихэдэнь профсоюзай түлөөлэгшэ «автомобильнуудыетнай худалдажа абахыень хайшан гээд тэдэниие баалаха һаналтай байнат?»... гэһэн асуудалаар харюусаһан юм.

Автоматизацилгые хэрэглэхэдэ хүдэлмэри үгышүүлэй тоогой ямар ехээр ургадагые удаадахи жэшээ баримтанууд дээрэһээ элеэр харагдана. Нефть болбосоруулгын американска заводуудай нэгэн дээрэ үйлэдбэриие автоматизацилһанай һүүлдэ түрүүндээ байһан 800 хүдэлмэришэдэй орондо, миил 12 хүдэлмэришэдынь үлэһэн юм. Электролампа бүтээлгын заводто автоматизацилгын һүүлдэ түрүүндээ байһан 4000 хүдэлмэришэдэй орондо 230 хүн болотороо хороогдоһон байна.

«Наһажаал хүдэлмэришэд» гэдэгэй тоогоор хүдэлмэригүйшүүл олошорно. США-да 40-һөө дээшэ наһатай хүдэлмэришэд «наһажаал болонхой» гэжэ тоологдоно. Нэгэ предприяти дээрэ хүдэлмэригүй болоо һаа, тэдэнэр «нилээд наһатай болошонхой» гэжэ тоологдожо, ондоо тээһээ ямаршье ажал хүдэлмэри олохогүй байна. Теэд, тэдэнэр пенси абаха гэхэдээ, «үлэмжэ залуу» байшаха юм. Юуб гэхэдэ, США-да 65 наһа гүйсэһэн лэ хүндэ пенси үгтэдэг байна. Зарим компанинууд өөһэдынгөө предприятинуудта 30-аад наһатайһаа дээшэ бэшэ хүдэлмэришэдые хүдэлгэхөөр тогтоонхой. Тиимэһээнь наһатайшаг болоһон хүдэлмэришэд залуугаар харагдахын тулада, үһэеэ будаха, мүн бусадшье аргануудые хэрэглэхэ баатай болонхой юм. 45 гаран наһатай хүнүүдые ажал хүдэлмэреэр хангаха гээшэ ехэ бэрхэтэй асуудал гэжэ американска ажалай министр Митчеллшье һаяхан мэдэрһэн байна. «Автомадууд болон штампануудай город» гэжэ нэрлэгдэдэг Детройтдо «наһажаал хүдэлмэришэд» илангаяа олон юм.

Хэдэн миллион хүдэлмэригүйшүүл багахан хэмжээнэй тэдхэмжэ болон «бадарай шүлөөр» лэ ажамидаржа байдаг юм. Теэд, энэ тэдхэмжые хүдэлмэригүйшүүлэй нилээд үсөөхэн хубинь абана. 1954 оной декабрьда 2 миллион шахуу хүдэлмэригүйшүүл тэдхэмжэ абаһан байгаа. Тиихэдэ олохон хүдэлмэригүйшүүл профсоюзна кухнинуудһаа үгтэдэг «бадарай шүлөөр» ажабайна.

Американска хүдэлмэригүйшүүлэй хүшэр хүндэ байдалынь тиимэ ядарал зоболон асардаг системэдэ эсэргүүсэн тэмсэхыень тэдэниие баадхана. Дайнай урда тээ томо томо городуудтахи американска хүдэлмэригүйшүүлэй хэдэн удаа олоороо эсэргүүсэн тэмсэһэниинь мэдээжэ. Жэшээнь, түрүүндээ «Форд» компанида ажалладаг байһан хүдэлмэригүйшүүл ажал хүдэлмэриһөөнь гаргаһан ябадалые буруушааһан демонстрациие Детройт городто үбэл эмхидхэһэн байгаа. Теэд энэнь полици болон пожарнигуудаар ... нагдаһан юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэр... шүүлэй тэмсэл США-да дах... шангадажа эхилбэ. Хүдэлмэр... дэлгэдэ эсэргүү демонстраци... оной эсэс багаар США-да боло... «Тимкен роллер биринг ком... гэжэ компаняар ажал хүдэл... һөөнь гаргагдаһан булад шуд... промышленностиин хүдэлмэриш... профсоюзай гэшүүд энэ демонс... эмхидхэһэн байгаа. Автомоби... авиационно болон металлур... промышленностьда тохёолдоһон... дэлмэригүйдэлгэтэй тэмсэхэ та... профсоюзна хэдэн конференци... үнгэрэгшэ жэлдэ орон доторын... лоо. Эдэ конференцинүүдтэ х... дагшад хүдэлмэригүйдэлгэтэй... сэхэ талаар хэмжээнүүдые аба... правительственна органуудһаа ... тэ хэһэн байна. Зарим профсо... организацинууд иимэ эрилтэнүү... гээр США-гэй конгресстэ ханда...

Теэд, Холбоото Штадуудай ... вительствошье, мүн конгрессшье ... дэлмэригүйшүүлэй байдалые ... жаруулхын, хүдэлмэригүйдэ... зайсуулхын тулада ямаршье хэ... абанагүй. Энэншье гайхалтай ... даа. Юундэб гэхэдэ, үнэн ... американска монополинууд ... мэригүйдэлгые өөһэдөө хүсэдэг ... на. Ушарынь хадаа энэнь хүд... ришэн ангиие мүлжэхэ яба... шангадхахадань туһалдаг ... юм. Хүдэлмэригүйшүүлэй олош... го болбол салин хүлһэ дээшэ... тухай, ажалай услови һайжар... тухай ажалшадай эрилтэ... дүүргэхэгүй арга боломжо мо... линуудта олгоно.

Т. РЕМИЗ...

Редактор Д. Л. ЛОБСАН...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34.05, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00423. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. 214...